

REGERINGSKANSLIET

2006-03-03

Utrikesdepartementet

Ambassaden Moskva (T. Thyberg),

Enheten för Östeuropa och Centralasien

Ambassadör

Harald Hamrin

Telefon +46-(0)8-405 3343

E-post: harald.hamrin@foreign.ministry.se

INK. AMB. MOSKVA		
D.nr. 1/28		
2006-03-03		
AVD. <i>R</i>	GR. <i>18</i>	MÅL. <i>R. W.</i>

Instruktion gällande frågor till MID angående Raoul Wallenberg

1 bil.

Ambassaden instrueras härmed att hos MID efterfråga svar på ett antal frågor som berör fallet Raoul Wallenberg.

Frågorna har ställts av Susanne Berger. En av Berger gjord sammanställning av utestående frågor bifogas (bil. 1).

CABINET

Subject: List of questions - final version!

1. In a message from December 12, 2002 the Russian authorities stated that both [REDACTED] and V. [REDACTED] were called to an interrogation by S. Kartashov, head of the 3rd Main Directorate, 4th Department of the MGB, on July 27, 1947. One interrogation supposedly was held from 2:15 until 18:30; the second from 2:35 until 18:30. Can you provide information regarding the date and location for Sandor Katona's interrogation? Please provide a copy of the original source.

2. The information for the interrogation of Vilmos Langfelder on July 27, 1947 appears to have been taken from an interrogation list which was handed over to the Swedish side of the Swedish-Russian Working Group some years ago. It carries the handwritten notation in Swedish "sista förhöret ej redovisat i Dok.1" The last interrogation is in fact the one from July 27, 1947. Question: [REDACTED] was from a prison register, please provide a copy of the document. If it was from Langfelder's interrogation list, please provide information about how these lists were compiled; who compiled them and when? And from where - what files or collections - do these documents [the interrogation lists] originate?

_____ If so, please provide a copy.

4. In an interview with the author, A.S. [redacted] the entry for my 22nd birthday in the register was [redacted] on July 22, 1941 from 21:30 - 22:00. If you look closely at the copy, you can see that the entry itself was cut out and pasted on a sheet carrying the register headings. You can clearly see writing above Kuzmishin's name which comes from an entry ahead of the one for Langfelder. [redacted] therefore, not one of a whole, intact register page, but [redacted] my assembly to [redacted] for a copy of the whole page [redacted]. At the same time, it underscores the need to view all register entries in full, in context and, if possible, in the original.

5. The [redacted] handed over by the Russian side for the investigation register of [redacted] Novo prison [redacted] investigation of Bogdan Vellonberg which supposedly took place around July 1940. The copy shows that on the same day there was by the commandant of the Novo Prison signed. Voim was released on July 29, 1940, which means that there was no further detention at Novo prison. [Russian]

↳ When were these interrogation ~~part~~ registers handed over?

- Where does it
 thus dose.
 originate?
- W. x. t. - which
 why etc - can
 we ~~ask~~ thus
 question now?

Firstly

authorities in 1999 replied to an inquiry by Susan Ellen Mesina that they confirmed that they have no record of an interrogation of Isaak Volfin for July 17, 1946] ~~What is the source of data for the entry showing both Volfin's and Wallenberg's names?~~ [The list of interrogations for Volfin provided by the Russian side does not list the interrogation of the said photocopy, which is an interrogation by Landishev from 10:30 - 16:20 in room 28.]; and secondly, was Raoul Wallenberg questioned on July 17, 1946? If so, could you please provide a copy of this ~~interrogation~~

ch 6. In an interview with German Television [Klaus Dixel. Raoul Wallenberg: Retter und Opfer, 2006], ~~former~~ Russian intelligence officer Igor Pavlov ~~stated~~ that the night before his alleged death, Raoul Wallenberg was called for an interrogation by Danil Kopelyanski. This would have to have been July 16/17, 1947. If this is true, the Swedish Working Group was not provided with a copy of the source for this information. ~~Was Raoul Wallenberg called for an interrogation on July 16/17, 1947? If so, please provide a copy of the document.~~

ch 7. Igor Pavlov ~~stated~~ clearly in the same documentary that Vilmos Lengyel ~~was questioned extensively by Soviet~~ interrogators about his and Raoul Wallenberg's activities in Budapest. ~~What is the source for this statement? Do written statements and interrogation records exist for Vilmos Lengyel? If so, please provide full access to this material.~~

ch 8. ~~Please provide access to both the prison and investigative files for Alexander (Gandor) Katona. Please also provide all additional prison register notations for Katona. When was Katona arrested? Was he ever formally charged or sentenced? If so, please provide all details. Where was he imprisoned and who were his cellmates? Was he ever released? If so, when and to which country? If not, when did he die and under what circumstances?~~

ch 9. ~~Long prison records in Moscow in January 1994. Ask Vladimir K. Vinogradov that records from Lefedova and Lubianka indicate that Raoul Wallenberg at least once sought medical attention while imprisoned.~~

~~Please provide the source of this information and a copy of the document to december.JPG~~

М.П. по порядку	Фамилии и инициалы арестованных	Фамилия, следователя, производившего допрос и какого отдела	Начало допроса		Конец допроса		Расписка арестованного после допроса
			час.	м.	час.	м.	
58	Лотарев, Серг.	Кузнецов, Иван?	21	30	22	00	Кузнецов

A36

Вс. журнал регистрации дел, решенных,
протоколы: ... на ... 20 ...

1 ...

Utrikesdepartementet
103 39 Stockholm

INK. UTRIKESDEP.		
D.Nr. 2006/12/35		
2006-03-08		
AVD. 3	Gi. 2	MÅL. En

Ang R. Wallenberg
Budapest

(EC)

Jag kommer att åka till Budapest den 18 april,
som turist för en vecka.

Jag har läst mycket om Raoul Wallenberg och
ska besöka de minnesplatser som finns i staden.
Jag vet, att den svenska legationen under den här
tiden låg på Gyopár utra men inte vilket num-
mer.

Finns det någon möjlighet att få hjälp från
UD att få detta nummer och kanske få flera
tips, vilka platser och byggnader jag kan leta
efter?

Vallentuna d. 4 / 3 2006
Bingitta Thinsz

Thinsz
Violvägen 17
SE-186 34 Vallentuna
Tel. 08-511 705 47

EC/ Hammar/ JB

060404

Svar t. Thinsz, Vallentuna

aa.

Gyopar utca

W-mountain Erzsébet

fasor

Gellert

b5-j- från Gellert!
utför
bedöm
1 er-2

2006-03-21

Aambas Tobias Thyberg

UTRIKESDEPARTEMENTET,

För: ~~A-ARK~~ (Rydeberg) ?

Kopia: EC (Lyberg)

Avd.	Grupp	Mål
P	2	Eu 1

EC

L.a.a/v

Frågor till MID angående Raoul Wallenberg

Telefonsamtal Thyberg-Rydeberg 060321

1 bilaga (4 sid)

Ambassaden bifogar, enligt överenskommelse mellan Thyberg och Rydeberg, kryptofax 28 U 2006-03-03, som i en bilaga (e-post Berger-Hamrin 2005-12-15) innehåller ett antal frågor som Wallenbergforskaren Susanne Berger söker svar på. I ovannämnda fax instrueras ambassaden vidarebefordra frågorna till MID.

För att maximera chanserna att få ett meningsfullt svar på dessa frågor, bör Ambassaden förse MID med mer information än vad som framgår av e-posten från Berger. Berger själv har bara i begränsad utsträckning kunnat tillhandahålla denna kompletterande information, varför ambassaden nu vänder mig till departementet med följande frågor, som alltså härrör sig till ovannämnda e-post från Berger till Hamrin (se bilagan).

- Punkt 2 i Bergers e-post: Berger säger här att information från ett förhör med Vilmos Langfelder hämtats från en förhörslista som skall ha överlämnats av ryssarna vid ett möte i arbetsgruppen "några år sedan". Ambassaden vore

tacksam för (a) en kopia av förhørslistan och (b) besked om datum för det möte vid vilket listan gavs till svenska sidan.

- Punkt 4: här nämner Berger ett förhørsregister som tycks ha manipulerats (dokument A 36). Dokumentet skall, enligt en uppföljande mejlkontakt Thyberg haft med Berger ha överlämnats av ryssarna "under ett tidigt arbetsgruppsmöte". Ambassaden vore tacksam om departementet kunde bekräfta detta och i så fall tala om vid vilket möte dokumentet lämnades över. Ambassaden vore även tacksam för en kopia av dokumentet (Berger har försett ambassaden med en kopia i PDF-format, men upplösningen är så dålig att utskriften i det närmaste blir oläslig).
- Punkt 5: här nämner Berger ytterligare ett antal förhørsregister som skall ha lämnats över av ryssarna. Dokumenten gäller ett påstått förhör med Wallenberg den 17 juli 1946. Ambassaden vore tacksam för kopior av dessa dokument och besked om datum för det möte vid vilket de lämnades över.

När det gäller Bergers övriga frågor behöver ambassaden ingen kompletterande information. Så fort ambassaden mottagit besked i frågorna ovan, kan Bergers frågor vidarebefordras till MID.

MOLANDER

REGERINGSKANSLIET

Arkivex.

06/15631
p 2 EU 1

Promemoria

2006-03-23

EC

Utrikesdepartementet

Enheten för Östeuropa och Centralasien

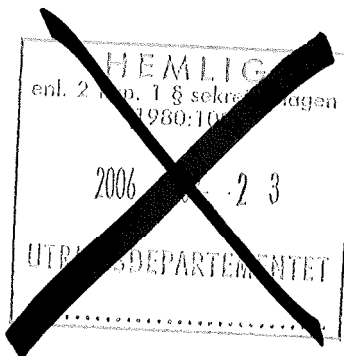
EC 2 Östeuropagruppen

Magnus Hallengren

Telefon +46 (0)8 405 32 47

Mobil +46 (0)70 467 54 90

E-post magnus.hallengren@foreign.ministry.se

exp. ent. bif.
lista 23/3

u.a.

fvB

Besök från ryska ambassaden angående Wallenbergefterforskningar den 23 mars 2006

Nikolay Pyatkov och *Roman Mironov* från ryska ambassaden besökte på egen begäran *ambassadör Hamrin* för att informera sig om de svenska planerna på rysk-svenskt arkivsamarbete (se separat PM).

Inledningsvis tog *Hamrin* även upp en fråga i anslutning till fallet Wallenberg. *Hamrin* redogjorde kortfattat för hur den ryska sidan, i samband med att den ryska slutrapporten om Wallenbergs försvinnande utkommit för några år sedan, sagt sig vara öppen för att hjälpa till med fortsatt historisk forskning kring Wallenberg och hans gärning.

Vid ett flertal tillfällen hade forskare som studerar Raul Wallenberg vänt sig till den svenska UD för hjälp på grund av svårigheter i samarbetet med ryska arkiv. Svenska ambassaden i Moskva hade hjälpt till med att vidarebefordra forskarnas frågor till relevanta ryska motparter. Problemet var att MID tog mycket lång tid på sig att svara, ibland upp till två år och ibland svarade man inte alls. Dessutom var de erhållna svaren ofta ofullständiga. *Hamrin* underströk att detta gällde akademisk forskning i frågor som inte borde vara politiskt känsliga.

Pyatkov lovade att framföra meddelandet till berörda parter i Moskva.

7

UTRIKESDEPARTEMENTET

☐ FAX ☐ RAPPORT ☐ HANDBREV ☐ TELEGRAM ☒ PM ☐ ÖVR

Enheten för Central- och Östeuropa
Enhet Datum Handläggare

EC 2: praktikant Magnus Hallengren

HEMLIGSTÄMPLAS

Godkännes	Ort/Datum/Nr eller namn Stockholm/2003-03-23/Hallengren
Angående	
Samtalsuppteckningar från ryska ambassadens besök på EC angående Wallenbergefterforskningar	

Delges för kännedom

☒ utan bil ☐ jämte samtl bil ☐ jämte bil nr ☐ jämte bil där så angivits ☐ bil kan lånas på UD tel:

☐ Statsådet ☐ SB / Danielsson ☐ SB / Härstedt ☐ SB / Olsson ☐ SB / Eduards ☐ SB / M Andersson ☐ Försvarsministern ☐ Överbefälhavaren ☐ Fö / ss Hjelm ☐ FÖ / SI Gyllenstierna ☐ FÖ / SUND ☐ FÖ / SI Cederberg ☐ FÖ / SI Raeder ☐ FÖ UND/BER Brittner ☐ FÖ MIL Jentzen	Bil	☐ Utrikesnämnden 22ex ☐ Utrikesutskottet 41 ex ☐ UU ordf, v ordf 2 ex ☐ Utrikesutsk kanslichef ☐ Försvarsutsk kanslichef ☐ Riksdagens IK ☐ Riksdagsledamot..... ☐ Inspek. för Strategiska Prod. ☐ FMV ☐ S / ss Noreén ☐ SBEU / Johansson ☐ SBEU / Robach ☐ SBEU / Söderberg ☐ SBEU / Haak ☐ SBEU / Augustsson	Bil	☐ Ch Försvarshögskolan ☐ FHS, Strategiska institutionen ☐ HKV/MUST (2ex) ☐ HKV/MUST/ANA ☐ HKV/STRA, Oljeqvist ☐ SÄPO / Lavén (2 ex) ☐ Rikspolisstyrelsen, Hallqvist ☐ RPS-KUT, Ekberg ☐ FOI/Hedenskog ☐ Migrationsverket ☐ FRA ☐ Exportkreditnämnden ☐ Exportrådet ☐ Finansinspektionen ☐ KK, Kleen ☐ KK, Nordgren	Bil	☐ Utrikespol. inst./ Mellbourn ☐ Svenska Institutet / Tennander ☐ Östekonomiska inst., Berglöf ☐ Sida Europa / Markensten ☐ Sida Europa / Hedlund ☐ Sida Europa / Petersson ☐ Sida Europa / Håstad ☐ Utlänningsnämnden ☐ Riksbanken ☐ Fi / IA Fritjofsson ☐ Fi / IA Hall ☐ Fi / S-R SAM / C Colliander ☐ Ju / Wigstrand ☐ N, ss Söder ☐ M	Bil
---	-----	--	-----	---	-----	--	-----

☐ Beskickningar i EU- länder samt EU-representationen 15 ex	☐ Athen ☐ Berlin ☐ Bryssel ☐ Bryssel, NATO-VEU	Bil	☐ Dublin ☐ Haag ☐ Helsingfors	Bil	☐ Köpenhamn ☐ Lissabon ☐ London ☐ Luxemburg	Bil	☐ Madrid ☐ Paris ☐ Rom	Bil	☐ Wien ☐ Bryssel -- repr ☐ Bryssel, Sundquist ☐ Bryssel, Hartzell
☐ Övriga Västeuropa, USA och Canada, Japan, Kina m.fl. 14 ex	☐ Ankara ☐ Bern ☐ Heliga Stolen ☐ Istanbul GK		☐ Mariehamn ☐ Oslo ☐ Ottawa ☐ Reykjavik		☐ Washington ☐ Tokyo ☐ Peking ☐ Seoul		☐ Teheran ☐ New Delhi ☐ Tel Aviv		☐ Vilnius ☐ Zagreb ☐ Ljubljana ☐ Minsk
☐ Delegationer (utom Bryssel) 4 ex	☐ FN-repr, NY		☐ OSSE-del Wien		☐ Genève - del		☐ Strasbourg - del		
☐ Övriga Öst- och Centraleuropa 14 ex	☐ Belgrad ☐ Budapest ☐ Bukarest ☐ Bratislava		☐ Kiev ☒ Moskva ☐ S:t Petersburg ☐ Kaliningrad		☐ Prag ☐ Riga ☐ Sarajevo		☐ Sofia ☐ Tallinn ☐ Warszawa		

☐ Utrikesministern ☐ Biståndsministern ☐ Kabinettssekr ☐ Ss Holmberg ☐ Ss Söder ☐ MK, Eriksson ☐ MK, Piltz ☐ MK, Olofsdotter ☐ MK, Amér ☐ MK, Pelling ☐ IAG, amb Mossberg ☐ IAG, amb Wahlbäck ☐ IAG ☐ IAG ☐ IAG ☐ IAG	Bil	☐ UrP ☐ UrP, Craenen ☐ UrH ☐ UrH, Ekman ☐ UrIU ☐ UrM, ☐ EU-korr, von Beckerath ☐ EU-korr, Kvarnström ☐ EU-korr ☐ Ch Protokollet ☐ Ch AME ☐ Ch ASO ☐ Ch AF - MENA ☐ Ch IH, EIM ☐ Ch EP ☐ Ch GS ☐ Ch ERS - RS ☐ Ch MAP ☐ Ch PIK ☐ Ch PIK-PR ☐ Ch PIK-INF ☐ Ch FMR	Bil	☐ Rapportsekreteriatet ☐ Expeditionschefen ☐ Inspektören ☐ Ch EU ☐ EU, Pilsas-Ahlin ☐ EU, Broberg ☐ EU, Hallström ☐ EU, Emsgård ☐ EU, ☐ Ch EI-ESEK ☐ AME, Forslund ☐ AME, Alassaad ☐ IH, Sjöström ☐ ASO, ☐ ASO, ☐ GS, ☐ GS, ☐ FMR ☐ FMR ☐ EIM, Nyström ☐ MAP,	Bil	☒ EC, Staffansson ☐ EC, Björner ☐ EC-1, Bengtén ☐ EC-1, Fagerman ☐ EC-1, Karlsson ☐ EC-1, Pehrsson ☐ EC-1 ☒ EC-2, Mård ☐ EC-2, Jacobsson ☐ EC-2, Anderman ☒ EC-2, Hamrin ☐ EC-2, Hinnemo ☐ EC-2, Westerholm ☒ EC-2, Hallengren ☐ EC-2, Lyberg ☒ EC-2, Ledningen arkivkommittén 5 ex Hamrin ☐ EC-3 ☐ EC-4, Luthman ☐ EC-4, Ödmark ☐ EC-4, Persson ☐ EC-4,	Bil	☐ EC, Norlin ☐ EC ☐ EC ☐ EP, Carlsson ☐ EP, Vicini ☐ EP, Hammarskjöld ☐ EP, Jato ☐ EP, Dagerås-Wittbolt ☐ EP, Söderberg ☐ EP, Romson-Örnberg ☐ EP, Baedecke ☐ EP, Holm-Eriksson ☐ EIM - PES, Jerlström ☐ EIM, Grén ☐ Protokollet, Nyström	Bil
--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----

Antal ex skr	sidor	Antal ex bil	sidor	Kopierad den	sign	Distribuerad den	sign
Atg postexp	datum	sign	exp. 23/3/2003				

REGERINGSKANSLIET
Utrikesdepartementet

Promemoria

2006-03-31

ARLIVEX.

2003/18146

P 2 EU¹

EC

Administrationsenheten
Arkivet
Göran Rydeberg
Telefon 08-405 55 02
E-post: goran.rydeberg@foreign.ministry.se

Delges:
Aambs Tobias Thyberg, amb. Moskva

exp. 31/3 / TB

ac.

Svar ang Frågor till MID angående Raoul Wallenberg

(Kryfax 88 A 06-03-21) ~ ej inh. Ark 06-07-04
(e-mail Rydeberg-Thyberg, 2006-03-22)
(4 bil.)

Som svar på frågorna i punkterna 2, 4 och 5 kan utöver vad som framgår av bilagorna anges följande:

2 och 4. Den lista som åsyftas måste vara den med nr A 36 (dvs på samma sätt som alla "A-dokument" från MGB/KGB:s arkiv) som refereras i punkten 4 och som här bifogas. Som framgår kallas den fångne här "Latferder". Därutöver bifogas en kopia av den kopia av originalet som förvaras vid UD:s arkiv. Tyvärr är det inte möjligt att få fram en bättre kopia. Som framgår av PM av Björn Lyrvall 91-12-14, överlämnades dokumentet till UD vid arbetsgruppsmötet 91-12-05. Som nämns i e-mail Rydeberg-Thyberg ägde förhöret rum den 22 juli 1947 i Lefortovo och inte som Berger anger den 27. Som framgår av dokumenten A 37 och A 38 (överlämnade till UD 91-12-05 resp 91-10-30) och som jag också medsänder hade Langfelder redan den 23 juli förflyttats till Ljubjanka. I de vittnesförhör som genomfördes med cellkamrater och cellgrannar till Wallenberg främst under perioden 1951-1956 har dock flera av dem som efter frigivningen meddelat sina erfarenheter till svenska myndigheter - såsom cellkamraten Gustav Richter som cellgrannarna Erhard Hille, Ernst Huber och Horst Kitschmann - angivit att förhören ska ha ägt rum 27-28 juli eller "i slutet av juli". Dessa uppgifter återges dessutom i UD:s vitbok (II:9, 1957) s.29 jämte bilagedel. Med all sannolikhet är det härifrån som uppfattningen om dessa dagars aktualitet härrör sig. I MGB-materialet finns anteckningar om omfattande förhör med cellkamrater och -grannar till Wallenberg från 22-23 juli, men däremot nästan ingenting från senare delen av juli 1947.

Lo

2006-03-31

5. Dokumentet A 22 överlämnades till UD vid sammanträdet 91-10-30. Möjligen ska Wallenberg och Langfelder just vid detta enda tillfälle ha förhörts tillsammans.

Harald Hamrin

№ по порядку	Фамилия и инициалы арестованных	Фамилия, следователя, производившего допрос и какого отдела	Начало допроса		Конец допроса		Расписка арестованного после допроса
			час.	м.	час.	м.	
58	Амтерсдер.	Кузнецович	21	30	22	00	Амтерсдер

X) Felaktig ursprungsnummerering A35
som senare ändrats till A36
(anm av G. Rydberg)

A 36

из туркмен регистрации взова заключенных
ириновской туркмен на зокне. 22 июля 1944 года.

ОПЕРАТИВНО-ТЕХНИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ

Таблица № 2 к заключению № 532

от « 19 » ноября 1991 г.

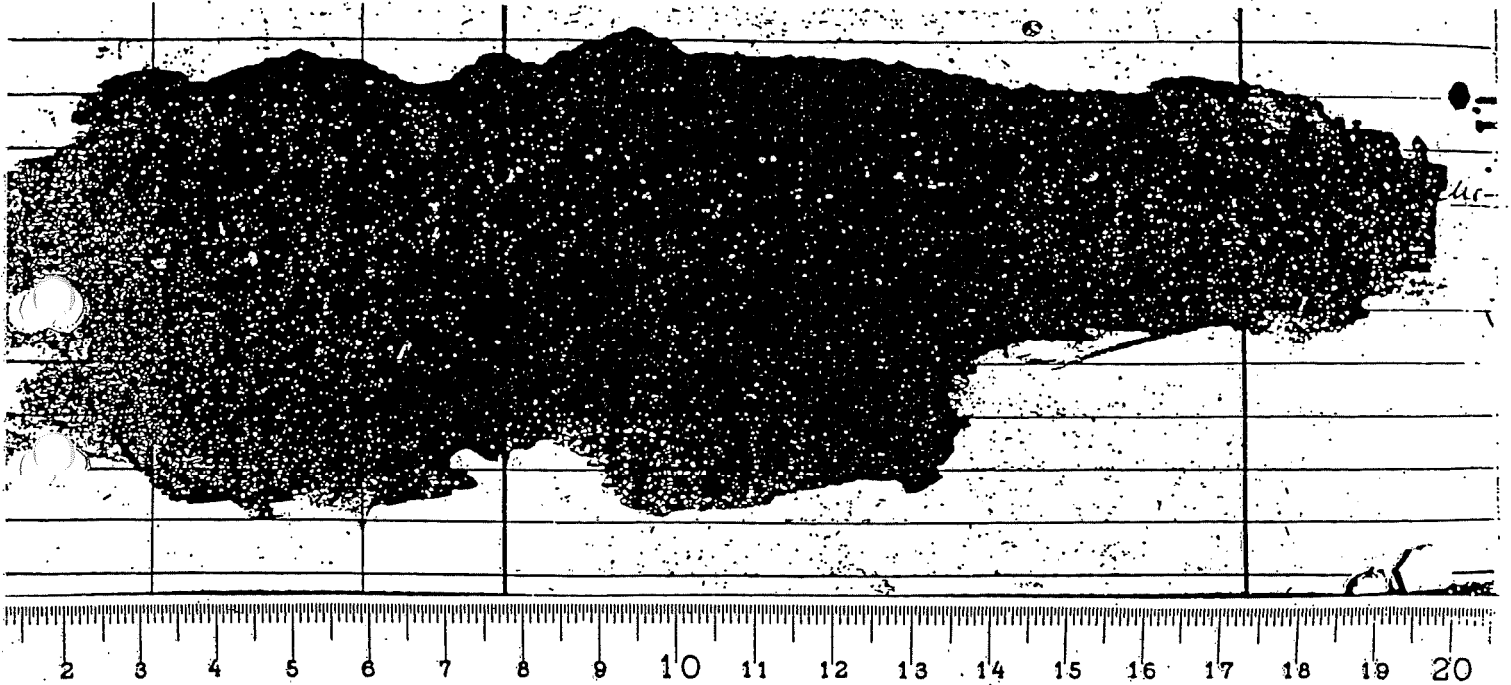

Фото 1.

23/VII 47,

Вещи 884 885

Ви

ови

вещи 890 в.
196 в.

Фото 2.

23 июля 1947 г.

На фото 1 — репродукция зачеркнутой записи.На фото 2 — восстановленные штрихи рукописной записи.

ОПЕРАТИВНО-ТЕХНИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ

Таблица № 11 к заключению № 509

от «27» сентября 1991 г.

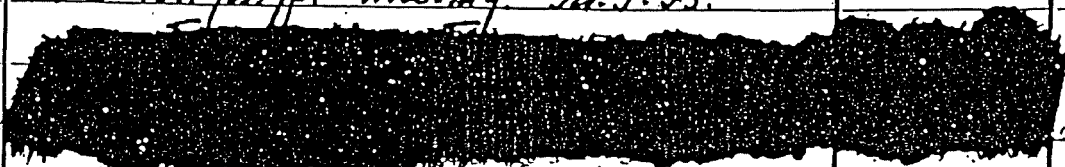
рядку	с 23 ⁰⁰ до 8 ⁰⁰ 23-7-77г.	следует
584	Во Внутр. тю.м.ч. М.Т.А.	Н:
1		
2	И	
	с тор. делю	1 ма
585	Во Внутреннего истор.м.ч. люб.в.ст.	суд.м.

Фото 1.

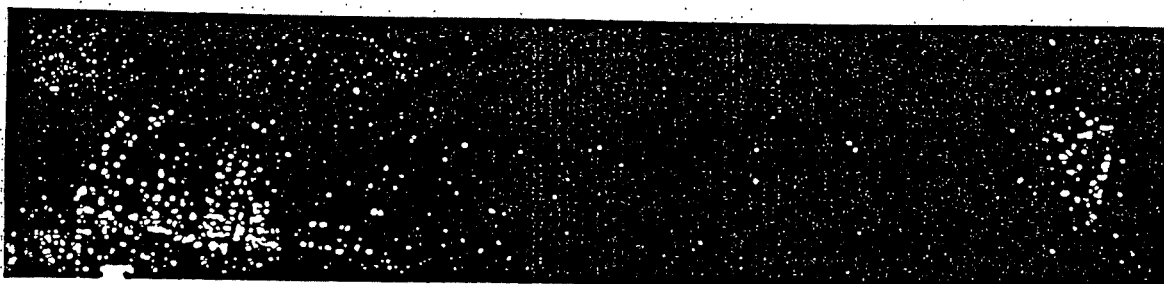

Фото 2.

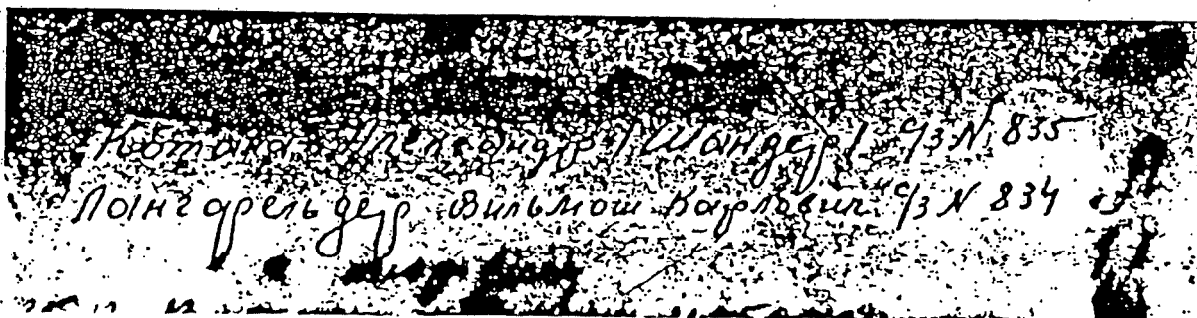

Фото 3.

23 июля 1947г.

На фото 1 — репродукция замазанной записи.На фото 2 — выявленный и на фото 3 — восстанов-
ленный текст рукописной записи.

от « 10, ОКТЯБРЯ 1991г.

[Handwritten notes on lined paper:]

УМ. см. с. seq 3-и упр.

P.T. О/унос 3-е упр.

A ruler at the bottom shows measurements from 0 to 19 cm.

Φοτιο 1

Волерин	Пандогисе 28 10 30 16 21	121
И. М.	ст. след 31 10 30	122
Волленберг	Копиланской 19 10 30 13 00	123
Г. Л.	офис 31 10 30	124
Карелюк	миллионов 4 10 40 16 20	125

Фото 2.

Волыгин	Пандышев 28 10-30 18-30	12
И М.	ст. с. с. 30 30 30	
Валленберг	Ропиланский 19 10-30 13 00	203
Р. Г.	о. у. 30 30 30	
Карелюк	милеванов 4 10-40 16 20	120
В. М.	30 30 30	

17 41012. 1946 г.

Фото 3

На фото 1 - репродукция замазанной записи.

На фото 2 - выявленный и на фото 3 - восстанов-
ленный текст рукописной записи.

Спеціаліст *Гуриш*

REGERINGSKANSLIET

ARKIVEX .

p 2 EU¹
06/19494
(EC)

2006-04-04

Utrikesdepartementet

Enheten för Östeuropa och Centralasien

Ambassadör

Harald Hamrin

Telefon +46-(0)8-405 3343

E-post: harald.hamrin@foreign.ministry.se

Birgitta Thinsz

Violvägen 17

186 34 Vallentuna

Raoul Wallenberg-adresser i Budapest

Hej!

Tack för ditt brev. Detta är vad jag kan säga:

*Legationen låg på Gyopar utca. Jag har inte numret. Men om man går från Gellert Hotell uppför backen, så är det nr 1 eller 3 eller 5, alldeles i början. Det sitter en plakett på grinden, så det bör inte vara svårt att hitta.

* Wallenbergmonument på Szilágyi Erzsebét fasor.

* Hotell Gellert, där RW bodde den första tiden.

Vänliga hälsningar

Harald Hamrin

INK 00-EC, Hamrin 7/4-06

L'Ambasciatore d'Italia
Stoccolma

Stoccolma, 2006-04-05

INK. UTRIKESDEP.		
D.Nr. 06/22770		
2006-05-05 04-07		
AVD. P	GR. 2	MAL. EU ¹

EC

Caro Ambasciatore,

dopo le primissime ricerche effettuate, che hanno dato i risultati che Le allego per Sua conoscenza, e le risposte avute da Roma, non sono arrivati ulteriori elementi.

Presumo pertanto che l'Archivio Storico del Ministero degli Affari Esteri aspetti di sapere da Lei se questi elementi sono esaustivi e se Lei intende visitare l'archivio per consultarli.

Resto in attesa di Sue cortesi indicazioni.

Mi creda

G. Caruso

Francesco Caruso

Caruso

Ambasciatore Harald Hamrin
Storskogsvägen 33
167 65 Bromma

EC/Hamrin/fB

060412

Brev fr. Hamrin t.

italienska ambassaden
i Stoklm

7.6.1

Roma, 15 marzo 2006

Gentile Ambasciatore,

giù in Archivio ho trovato tra gli elenchi un po' di materiale che riguarda i rapporti tra l'Italia e l'Ungheria nel periodo 1943-1945. In particolare:

(17) SERIE AFFARI POLITICI 1931-1945

Busta n. 37 (Ungheria) . Contiene riferimenti per il 1944 alle relazioni italo-ungheresi; per il 1945 si parla di ripresa delle relazioni diplomatiche.

(33) REPUBBLICA SOCIALE ITALIANA 1944-1945

Busta n.40 (Ungheria). Contiene:

- 1) Affari politici
- 2) Affari economico-commerciali
- 3) Adesioni al Governo Regio
- 4) Rappresentanze diplomatico-consolari italiane in Ungheria
 1. Budapest-Legazione
 2. Budapest-Consolato
 3. Addetto commerciale
 4. Archivi della Legazione di Budapest
- 5) Rappresentanze diplomatico-consolari ungheresi in Italia
 1. Consolato d'Ungheria in Milano
 2. Copie di appunti
 3. Legazione d'Ungheria a Roma
 4. Legazione d'Ungheria a Venezia
- 6) Partito Fascista Repubblicano
 1. Rappresentante per P.F.R. in Ungheria
- 7) Scuole e propaganda culturale
 1. Istituto italiano di cultura a Budapest
 2. Insegnanti italiani in Ungheria
- 8) Propaganda stampa
- 22) Fondi Ungheria

1945

- 1)(varie)
 - 3) Rimpatrio personale dipendente dalla Legazione badogliana in Budapest
 - 4) Rappresentanza italiana in Ungheria
- etc...

Busta n.179 (Accordo culturale)

Busta n.190 (varie)

Busta n.224 (Affari commerciali italo-ungheresi)

Telegrammi da Budapest : CASSETTE N.318 e 339

Telegrammi in partenza per Budapest : CASSETTA N.345

(36) ARCHIVIO DI GABINETTO 1944-1958

Pacco n.50. Posizione 1944-1947

11- Rapporti politici per Nazioni dalla "S" alla "Z".

Negli inventari non ho trovato nessun riferimento a Wallemberg, però ho già fatto richiesta per consultare i primi due faldoni che ho citato (Politici e Salò). Faccio presente che non si possono richiedere più di due faldoni al giorno e che presentando richiesta alla fine della mattinata (dopo le 11.00), i faldoni sono disponibili per la consultazione solo 48 ore dopo, dunque venerdì prossimo 17 marzo. Io venerdì non sarò al MAE per cui potrò fornirLe qualche ulteriore dettaglio sui contenuti delle Buste solo lunedì pomeriggio 20 marzo. Intanto spero che questo messaggio possa essere utile al Suo amico svedese per iniziare a decidere se venire qui a Roma o meno.

Cordiali saluti

Sara Salomone

Per l'Amb. Caruso de Segr. Leg. Salomone

004686600505

R. MINISTERO
DEGLI
AFFARI ESTERICOMUNICATO

Successivamente all'armistizio dell'8 settembre 1943 il Governo Ungherese pur concedendo, dietro perentorie ingiunzioni tedesche, un riconoscimento "de facto" al sedicente Governo repubblicano fascista, aveva continuato a riconoscere il Governo di S.M. il Re come il legittimo Governo Italiano e a mantenere normali rapporti ufficiali con la Regia Rappresentanza diplomatica italiana in Budapest.

Secondo attendibili notizie di fonte neutrale, a seguito del colpo di mano tedesco del 20 marzo u.s. che ha condotto all'occupazione militare e alla diretta dominazione dell'Ungheria da parte germanica, il Regio Incaricato d'Affari a Budapest, Barone de Ferraris ed il Regio Addetto Militare, Generale Voli, sono stati tratti in arresto. Il rimanente personale della Regia Legazione si troverebbe confinato nelle proprie abitazioni sotto sorveglianza della Gestapo.

Il Governo Italiano nel denunciare al mondo civile questa grave violazione del diritto internazionale da parte del governo Sztojay imposto da Berlino al Reggente Horthy ne constata il contrasto con il corretto contegno del governo Kallay e con il cordiale atteggiamento delle sfere dirigenti e del popolo ungherese nei confronti dell'Italia nei sei mesi successivi all'armistizio.

Il Governo Italiano nel prendere atto con il più vivo rammarico della rottura dei suoi rapporti diplomatici con una Nazione alla quale è legata da saldi vincoli di amicizia, tiene ad esprimere la profonda convinzione, che tale sentimento è pienamente condiviso dal popolo Ungherese al quale più che mai il popolo Italiano si sente affratellato nella lotta contro il comune oppressore germanico.

MINISTERO

DEGLI

AFFARI ESTERI

Il popolo italiano, ha assistito con profondo dolore, ma anche senza eccessivo stupore, agli avvenimenti che hanno condotto all'occupazione militare ed all'asservimento politico dell'Ungheria da parte della Germania. La tecnica seguita e' stata quella ben nota che fu iniziata nel marzo 1939 con l'"invito" di Hacha a Berlino e con la contemporanea occupazione della Cecoslovacchia. Tale tecnica e' stata ripetuta il 20 marzo u.s. con l' "invito" ad Horthy al Quartier General del Fuhrer e la contemporanea occupazione dell'Ungheria che ha completato la manomissione hitleriana dell'Europa centrale e dei Balcani. La sola differenza sta nella circostanza che la violazione dell'indipendenza magiara e' avvenuta dopo che l'Ungheria combatteva da 55 mesi a fianco della Germania che ha offerto cosi' al mondo un altro esempio di quella nibelungica "fedelta'" tanto conclamata dai propagandisti nazionalsocialisti.

L'Ungheria schierandosi a fianco della Germania aveva sperato di realizzare le proprie aspirazioni revisionistiche e, ad un tempo, di salvare la propria autonomia statale illudendosi di poter conservare in una Europa nazificata le proprie istituzioni parlamentari ed i propri tradizionali partiti. Così' il 15 marzo, proprio alla vigilia del colpo di mano tedesco, l'Ungheria aveva celebrato il "giorno della liberta'" con manifestazioni del partito liberale-democratico e con articoli sulla stampa che avevano rievocato gli ideali di Kosuth e del 1848.

Questi liberi partiti e questi liberi giornali, la cui sopravvivenza era anacronistica nell'Europa di Hitler, sono stati il 2 marzo soppressi dal "quisling" che Hitler ha imposto all'Ungheria nella persona dell'ex Ministro a Berlino Sztojaj che ha preso il posto di Kallay attualmente, non si sa bene, se prigioniero della Gestapo o rinchiuso nella Legazione di Turchia a Budapest.

Uno dei primi gesti del governo Sztojaj e' stato quello di rompere i rapporti diplomatici con il Governo italiano. Tale rottura

MINISTERO
DEGLI
AFFARI ESTERI

-2-

di rapporti e' stata imposta da Berlino e non puo' spezzare i rapporti che intercedono fra l'Italia e l'Ungheria e che rimangono, nell'intimo dei loro popoli, inalterati.

La similitudine della sorte abbattutasi sul popolo magiara con quella che tuttora grava tragicamente sui territori italiani calpestati dallo stesso nemico, le analogie degli errori che hanno condotto loro e noi ad un cosi' doloroso e in parte comune destino, sono troppo evidenti per non rafforzare nell'animo degli italiani la loro profonda tradizionale simpatia per il popolo ungherese che, di recente, aveva voluto sottolineare la propria solidarieta' offrendo, per il tramite della Croce Rossa Internazionale d'inviare grano per le popolazioni dell'Italia liberata.

La rabbiosa follia dei dirigenti nazisti, disperatamente decisi a prolungare e con qualsiasi mezzo i giorni ormai contati della loro agonia, ha aggiogato al macabro carro della propria guerra e della propria sorte l'Ungheria. Ma non e' vano pensare - ed e' certo questo il fervido augurio del popolo italiano - che anche il popolo ungherese possa trovare il coraggio e la forza di strappare le proprie catene per riscattare gli errori del passato e rivendicare la propria liberta' nella lotta comune contro l'oppressione nazista.

13 april, 1944

REGERINGSKANSLIET

ARRIVEX.

P 2 Eu¹

(EC)

06/23050

Stockholm, 12 April 2006

**Ministry for Foreign Affairs
Sweden**

*Department for Eastern Europe and Central Asia
Ambassador
Harald Hamrin
Telephone +46-(0)8-405 3343
E-mail: harald.hamrin@foreign.ministry.se*

S.Ecc. l'Ambasciatore d'Italia
Francesco Caruso
Oakhill
Djurgården
115 21 Stockholm

Re Raoul Wallenberg - arlivforfragan

Caro Ambasciatore!

La ringrazio per la Sua gentile lettera del 5 Aprile. Le informazioni da Lei trasmesse da parte di Sara Salomone mi saranno molto utili.

Per il momento non mi serve altro. In caso di necessità la contatterò di nuovo.

Buona Pasqua!

Con i più cordiali saluti,

Harald Hamrin

Postal address
SE-103 39 Stockholm
SWEDEN

Telephone
+46 8 405 10 00

E-mail
registrator@foreign.ministry.se

Visitors' address
Drottninggatan 2

Fax
+46 8 723 11 76

*EXP
060412
GO*

aa./zb

SVERIGES AMBASSAD

Telefax

1 (5)

2006-05-29

Moskva

Ambassaden Moskva
Tobias Thyberg

INK. UTRIKESDEP.
D.Nr. 06/26872
2006-05-30 29
EC

AVD. P	GR 2	MÅL Ea 1
--------	------	----------

UTRIKESDEPARTEMENTET, dnr 154 ✓

Till: EC (Hamrin, Anderman) ✓

Kopia: A ARK (Rydeberg)

Raoul Wallenberg: svar på note till MID

2 bilagor

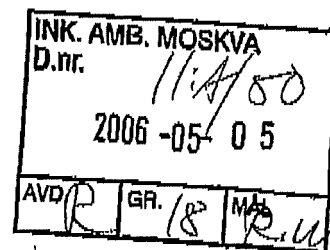
Närslutet insändes MID:s svar (jämte översättning) till ambassadens note 285/05 (21 december 2005). I denna note ställde ambassaden ett antal frågor med bäring på den självständiga forskning kring Raoul Wallenberg som historikern Susanne Berger bedriver. Ambassaden sänder MID:s svar separat till Berger.

WIGEMARK

a. a.
✓Postadress:
Ulitsa Moeflimovskaja 60
119 590 MoskvaTelefon:
(7 496) 937 92 00E-post:
ambassaden.moskva@orelgn.ministry.seBesöksadress:
Ulitsa Moeflimovskaja 60
119 590 MoskvaTelefax:
(7 496) 937 92 02Hemsida:
<http://www.sweden.ru>

Ankom UD 2006-05-29 13:25:33

82379001

Bil. 1 Fax 154 A 2006-05-29

№ 3637 /2ед

Министерство Иностранных Дел Российской Федерации свидетельствует свое уважение Посольству Королевства Швеция в Российской Федерации и, ссылаясь на ноту Посольства № 258/05 от 21 декабря 2005 года, имеет честь сообщить следующее.

1. По информации компетентных российских властей, проверкой по учетам Главного информационно-аналитического центра Министерства внутренних дел Российской Федерации установлено, что наиболее близкие к Раулю Валленбергу биографические данные имеют следующие осужденные к лишению свободы лица:

- Воленберг Фридрих, 1910 года рождения, уроженец Германии, осужден 3 марта 1947 года, освобожден 1 ноября 1950 года;
- Вилленберг Карл Карлович, 1914 года рождения, уроженец Германии, осужден 25 декабря 1949 года, освобожден 9 октября 1956 года;

ПОСОЛЬСТВУ КОРОЛЕВСТВА ШВЕЦИЯ
г.Москва

BIL. 1 FAX 184 A 2006-05-29

3(5)²

- Воленберг Рихард Христианович, 1913 года рождения, уроженец Украины, осужден 22 октября 1943 года, освобожден 30 мая 1950 года.

Российско-шведская рабочая группа по выяснению судьбы Рауля Валленберга изучила все имеющиеся на этих лиц сведения и пришла к выводу, что они не могут быть отнесены к интересующему лицу.

2. Проверка информации о Рудольфе Валленберге, якобы отбывавшем в послевоенные годы наказание в одном из лагерей, расположенных в городе Воркуте, положительного результата также не дала.

3. Архивы, содержащие материалы Комиссии по отбору заключенных для отбывания наказания в особых лагерях Министерства внутренних дел СССР, находятся в ведении Федерального архивного агентства Министерства культуры Российской Федерации.

4. В архивах компетентных российских ведомств не имеется следственных дел и протоколов допроса Александра (Шандора) Катона и Вильмоша Лангфельдера. Сведения о вызове этих лиц в 1947 году на допросы сотрудниками военной контрразведки Министерства государственной безопасности СССР получены в результате просмотра журналов регистрации вызова заключенных.

Министерство пользуется случаем, чтобы возобновить Посольству уверения в своем высоком уважении.

Москва, 4 мая 2006 года

SVERIGES AMBASSAD
Moskva
Christina Johannesson

ÖVERSÄTTNING
2006-05-26

BIL. 2

FAX 154 A 2006-05-29

4(5)

Översättning från ryska

Till Sveriges ambassad
Moskva

Note nr 3627/2ED

Ryska federationens Utrikesministerium betygar härmed Sveriges ambassad i Ryska federationen sin aktning och har med hänvisning till ambassadens note nr 258/05 av den 21 december 2005 äran meddela följande.

Enligt uppgift från berörda ryska myndigheter har man efter kontroll av registren på det ryska inrikesministeriets Informations- och analyscentrum kunnat fastställa att följande frihetsberövade personers personuppgifter mest påminner om Raoul Wallenbergs:

- Friedrich Wolenberg, född 1910 i Tyskland, dömd den 3 mars 1947, frigiven den 1 november 1950;
- Karl Karlovitj Willenberg, född 1914 i Tyskland, dömd den 25 december 1949, frigiven den 9 oktober 1956;
- Richard Christianovitj Wolenberg, född 1913 i Ukraina, dömd den 22 oktober 1943, frigiven den 30 maj 1950.

Den rysk-svenska arbetsgruppen som arbetade för att bringa klarhet i Raoul Wallenbergs öde har studerat samtliga uppgifter som finns om nämnda personer och dragit slutsatsen att de inte kan hänföras till Wallenbergs person.

2. Kontroll av uppgifter om Rudolf Wallenberg, som skall ha avtjänat straff under efterkrigstiden i ett av lägren i staden Vorkuta har inte heller givit något positivt resultat.

BIL. 2

FAX 154 A 2006-05-29

5(5)

3. Arkiven som innehåller material från den kommission på Sovjetunionens Inrikesministerium som valde ut fångar för avtjänande av straff i särskilda läger handhas av Federala arkivmyndigheten under Ryska federationens Kulturministerium.

4. I berörda ryska myndigheters arkiv finns inga utredningar eller förhørsprotokoll på Aleksandr (Sandor) Katon och Vilmosz Langfelder. Uppgifterna om att dessa 1947 kallats till förhör av medarbetare vid det militära kontraspionaget på Sovjetunionens Ministerium för statens säkerhet har erhållits genom att man gått igenom registerjournalerna över hur fångarna kallats.

Ministeriet begagnar tillfället att ånyo försäkra ambassaden om sin utmärkta högaktning.

/stämpel/

Moskva den 4 maj 2006

SVERIGES AMBASSAD

Telefax

1 (16)/4

Moskva

Ambassaden Moskva
Tobias Thyberg

Delges: JM, LGW, SG, MQ

2006-06-29

INK. UTRIKESDEP.		
D.Nr. 2 006/32683		
2006-07-03		
06 30		
AVD P	GFI 2	MÅL Eu ¹

UTRIKESDEPARTEMENTET, dnr 179

Till: EC (Staffansson, Mård, Hamrin)

Wallenberg: MID om ryska åtaganden gentemot forskarsamfundet

Ambassadens note 82/06

3 bilagor

PRIMO

I bifogade note (4919/2ed, 14 juni 2006) svarar MID på note 82/06, i vilken ambassaden å den oberoende forskaren Susanne Bergers vägnar ber om assistans i att från ryska arkiv utverka svar på ett antal frågor relaterade till forskningen kring Raoul Wallenbergs öde.

Svaret från MID går inte in på de frågor som ställs i noten, utan fastställer

- att Wallenbergfrågan är avförd från den svensk-ryska politiska dagordningen och
- att oberoende forskare är fria att vända sig direkt till de enskilda ryska arkiv som intresserar dem.

Beskedet från MID speglar en allmän obenägenhet att befatta sig med de historiska frågorna, som anses tidsödande och inte ses bidra till utvecklingen av de bilaterala relationerna.

MID har naturligtvis en poäng i att det är tidsödande, både för deras egen och för UD:s del, att slussa vidare alla Wallenbergrelaterade frågor till rätt arkiv, och uppbringa svar. Att Raoul Wallenbergärendet inte längre är en stående punkt på dagordningen i alla politiska kontakter med Ryssland är väl också riktigt.

Postadress:
Ulitsa Mosfilimovskaja 60
119 590 MoskvaTelefon:
(7 495) 937 92 00E-post:
ambassaden.moskva@forelgn.ministry.seBesöksadress:
Ulitsa Mosfilimovskaja 60
119 590 MoskvaTelefax:
(7 495) 937 92 02Hemsida:
<http://www.sweden.ru>

Sveriges Ambassad
Moskva

Telefax

2(16)

2006-06-29

Samtidigt är MID:s besked i noten inte helt glasklart. Det MID som ett minimum bör hjälpa till med, och som den ryska sidan vid upprepade tillfällen åtagit sig att göra, är att (a) medverka till att de oberoende forskarna verkligen får tillträde till arkiven, och (b) att hjälpa forskarna att hitta rätt bland de många ryska arkiven.

I ett telefonsamtal igår mellan Thyberg och Sverigehandläggaren på MID, German Parfionov, bekräftade denne att MID var berett att ge sitt stöd om det uppstod situationer där självständiga forskare nekades tillträde till ryska arkiv. MID var också berett att hjälpa de oberoende forskarna att hitta rätt bland de många ryska arkiven. Detta besked bör vi dock också få på pränt för att undvika framtida missförstånd i denna viktiga principfråga.

Ambassaden avser därför, *sauf avis contraire*, sända en note till MID, i vilken vi

- noterar beskedet att de oberoende forskarna kan vända sig direkt till de aktuella arkiven;
- konstaterar att vi utgår från att MID är berett att lämna erforderligt stöd om enskilda arkiv nekar tillträde, och
- konstaterar att vi utgår från att MID är berett att hänvisa rätt bland de olika ryska arkiven.

SECUNDO

Bifogade pressmeddelande publicerades idag av Susanne Berger och de övriga före detta oberoende konsulterna till den svensk-ryska arbetsgruppen om Raoul Wallenbergs öde. I pressmeddelandet informerar Berger om ett brev (bifogas också), som sänts till stats och regeringscheferna i G8-länderna inför toppmötet i St Petersburg 15-17 juli. Statsministern, utrikesministern och kabinettsekreteraren har också fått brevet.

Brevet uppmanar deltagarna i G8-mötet att utöva tryck på president Putin att offentliggöra alla återstående dokument i ryska arkiv som kan kasta ljus över Wallenbergs öde. Radiostationen *Ekho Moskvy* har rapporterat om brevet och nyhetsbyrån Interfax har bett om ambassadens kommentarer.

WIGEMARK

eddelat Thyberg
avis contraire
v. kommer.
06-04-10 AGA

BIL 1

FAX 179 A 2006-06-30

INK. AMB. MOSKVA		
D. №. 11: A/72		
2006-06-19		
AVD	GR.	MAL
R	78	R-U

3(14)

TT

№ 4919 /2ед

Министерство Иностранных Дел Российской Федерации свидетельствует свое уважение Посольству Королевства Швеция в Российской Федерации и, ссылаясь на ноту Посольства №82/06 от 04 мая 2006 года, имеет честь сообщить, что в соответствии с договоренностями, отраженными в Заключительном отчете о деятельности российско-шведской рабочей группы по выяснению судьбы Р.Валленберга, упомянутые в ноте Посольства вопросы сняты с политической повестки наших двусторонних отношений и переведены в плоскость исторических исследований.

Независимые зарубежные историки, в том числе из Швеции, имеют возможность запрашивать интересующую их информацию непосредственно в российских архивах.

Министерство пользуется случаем, чтобы возобновить Посольству уверения в своем высоком уважении.

Москва, 14 июня 2006 года

ПОСОЛЬСТВУ КОРОЛЕВСТВА ШВЕЦИЯ

г.Москва

BIL 2

FAX 179 A 2006-06-30

4(14)

SVERIGES AMBASSAD

ÖVERSÄTTNING

Moskva

Christina Johannesson

2006-06-30

Översättning från ryska**RYSKA FEDERATIONENS
UTRIKESMINISTERIUM**

nr 4919/2ED

**SVERIGES AMBASSAD
Moskva**

Ryska federationens Utrikesministerium betygar Sveriges ambassad i Ryska federationen sin aktning och har med hänvisning till ambassadens note nr 82/06 av den 4 maj 2006 äran meddela följande.

I enlighet med de överenskommelser som återfinns i slutrapporten från den rysk-svenska arbetsgruppen som har sökt bringa klarhet i Raoul Wallenbergs öde har de frågor som omnämns i ambassadens note tagits bort från dagordningen för våra bilaterala relationer och överförts till området historisk forskning.

Oberoende utländska forskare, däribland också från Sverige, har möjlighet att efterfråga information direkt i de ryska arkiven.

Ministeriet begagnar tillfället att ånyo försäkra ambassaden om sin högaktning.

Moskva den 14 juni 2006

/stämpel/

B/L 3

FAX 179 A 2006-06-30

9(14)

**PRESS RELEASE ** PRESS RELEASE ** PRESS
RELEASE ** PRESS RELEASE ** PRESS RELEASE**

30 June, 2006 For immediate release

We, the former independent consultants to the Swedish-Russian Working Group on the Fate of Raoul Wallenberg (1991-2001), are today releasing an Open Letter to the G8 Summit. The letter has the full support of Raoul Wallenberg's family and is signed by international Wallenberg experts, historians and other prominent individuals. In Great Britain, signatories include John Le Carré and Gitta Sereny. In Sweden, Georg Klein, Arne Ruth, Maria-Pia Boëthius and Stig Ekman have signed the petition.

The letter requests the participating leaders to urge Russian President Vladimir Putin to reveal all facts about Raoul Wallenberg's fate.

We cite compelling evidence that Russia has intentionally misled investigators and that highly pertinent documentation remains in Russian intelligence archives.

Raoul Wallenberg's arrest sixty-one years ago by Soviet forces in Budapest, in direct violation of international rules of neutrality and diplomatic immunity, constitutes one of the great crimes of Soviet history. On the fiftieth anniversary of Nikita Khrushchev's famous speech condemning Stalin's crimes, no state secrets can possibly stand in the way of telling the world what happened to a true hero of the fight against Nazism.

Russia should be called upon to allow an immediate and full review of all records that hitherto have been withheld. Sweden, the United States and other concerned countries have to vigorously insist on access to this material.

The enclosed Open Letter may be published immediately. The full text of the document is being delivered by email to all G8 leaders:

Prime Minister *Stephen Harper* (Canada)

President *Jacques Chirac* (France)

Chancellor *Angela Merkel* (Germany)

Prime Minister *Romano Prodi* (Italy)

DIL 3

FAX 179 A, 2006-06-30

5(14)

Prime Minister *Junichiro Koizumi* (Japan)

President *Vladimir Putin* (Russia)

Prime Minister *Tony Blair* (United Kingdom)

President *George W. Bush* (United States of America);

as well as the following officials in Sweden:

Prime Minister *Göran Persson*

Foreign Minister and head of the U.N. General Assembly, *Jan Eliasson*

Cabinet Secretary *Hans Dahlgren*

For further information, go to www.raoul-wallenberg.asso.fr or please contact:

Susanne Berger sberger@prodigy.net

Susan E. Mesinai smesinai@hotmail.com

Marvin W. Makinen makinen@uchicago.edu

Ari Kaplan kaplanari@hotmail.com

TIME FOR A BOLD MOVE - OPEN
LETTER TO THE G8 SUMMIT

Fifty years after Nikita Khrushchev's famous speech condemning Stalin's crimes, full access to all documentation in Russian archives could finally solve the question of Swedish diplomat Raoul Wallenberg's fate.

St. Petersburg, historic residence of the Russian czars and President

7(14)

B/L 3 FAX 179 2006-06-30

Vladimir Putin's political home base, has known ruthless power as well as enlightenment. Meticulously refurbished over the past decade, the city is ready at last to present itself to the world for the upcoming G8 meeting on July 15-17, a powerful symbol of the new Russia.

But a two weeks before the eight strongest industrial nations gather against this magnificent backdrop, the new Russia knows it has work to do. Despite President Putin's defiant stand at the "State-of-the-Nation" address last month, the mounting international criticism of the country's record on democracy and human rights is taking a toll. U.S. Senator John McCain has called for an outright boycott of the meeting and the Financial Times recently reported that if U.S. President George W. Bush attends the gathering, he may choose to publicly "snub" Putin.

Russia, for its part, is not sitting idly by. On May 1, the Financial Times reported in a front page article, that the Kremlin has hired one of the world's leading public relations firms, Ketchum, to polish its public image.

We suggest instead a simple thing President Putin can do that would secure Russia the admiration of the world.

Russia could make a historic gesture by finally presenting what it really knows about the fate of Swedish diplomat Raoul Wallenberg, who saved thousands of Hungarian Jews in World War II. Wallenberg was arrested in January 1945 by Soviet forces - in flagrant violation of the rules of diplomatic immunity and neutrality - and taken to Moscow where he disappeared. His fate and that of his Hungarian assistant, Vilmos Langfelder, remain unknown.

The Russian government claims Raoul Wallenberg died in Soviet captivity in 1947 but it has never provided conclusive proof for this assertion. President Putin has expressed his respect for Wallenberg's achievements while arguing that all direct evidence concerning Wallenberg's fate has been destroyed long ago. That claim is firmly rejected by almost all Wallenberg experts due to overwhelming evidence that Russia has withheld critical documentation.

A decision by President Putin to reveal the true circumstances around

8(14)

.B/L 3

FAX 179 A 2006-06-30

Raoul Wallenberg's disappearance would be a courageous act and would send a strong signal for greater openness, public accountability and respect for international law, including minority and individual rights. Sixty-one years after the event, no state secrets can possibly stand in the way of telling Wallenberg's family and the world what really happened to a compassionate and heroic man who is an honorary citizen of the United States, Canada, Israel and Australia.

Sweden, too, could use this opportunity for a bold move of its own. As a representative of the European Union, Sweden should invite to Russia Raoul Wallenberg's sister Nina Lagergren and his brother, Dr. Guy von Dardel, as special guests of the Swedish Prime Minister and the Swedish Embassy during the G8 meeting. Rather than constituting a provocation, such an invitation would underline the importance Sweden insists it attaches to solving the case.

The presence of Raoul Wallenberg's next of kin in St Petersburg or Moscow would offer them the opportunity to conduct meetings with Russian officials and to seek support from the international community. Russia could finally answer the seventeen still pending questions that were posed by the Swedish Working Group at the end of its official report from 2001 and that Sweden has made clear Russia needs to answer in full before any binding conclusions about Raoul Wallenberg's fate can be drawn. [All questions can be found at <http://www.raoul-wallenberg.asso.fr>]

Russia can then present the important documentation related to the Raoul Wallenberg case which is known to exist in Russian archives and which the family has repeatedly requested. Until now, Russia has refused access to what it broadly terms "operational material," but it simply has to allow a full review by Wallenberg experts and qualified historians, if a credible investigation is to take place.

There are three compelling reasons for requesting such a review:

1. The discovery of Raoul Wallenberg's personal belongings in Russian archives seventeen years ago raised fundamental questions. The material is the strongest indication to date that Wallenberg's

J(14)

BIL 3

FAX 179 A 2006-06-30

personal and investigative file/s still exist today. More importantly, it may well be evidence that he lived longer: If Raoul Wallenberg died in 1947, his possessions and valuables should have been confiscated by the Soviet state within six months of his death. Instead, they were available in 1989 and, in a generous gesture, were returned to his family by Soviet authorities.

2. Just as critical are numerous witness testimonies, including that of a former female employee at Vladimir prison, where Wallenberg is reported to have been incarcerated at various times after 1947. From a series of different photographs, she repeatedly and consistently identified a picture of Raoul Wallenberg not previously published in the international press, directly associating his captivity in solitary confinement with the death of a Ukrainian prisoner in a nearby cell. The verification process for this and other testimonies was cut short in 2001 before it could be completed.

3. There is also important new information, outlined by the Deputy Director of Russia's 'Memorial' Society, Nikita Petrov, in his recent book, "The First Chairman of the KGB Ivan Serov," (Moscow/Materik, 2005). Petrov shows that after years of insistent denials by the Russian government, highly relevant information about Raoul Wallenberg's cellmate in Lefortovo prison in 1946/47, Willi Rödel, a German diplomat, survives today in Russian archival collections, as do important investigative files of other prisoners linked with the Wallenberg case. Despite repeated requests, these files were never made available to the Swedish-Russian Working Group during its ten year investigation (1991-2001).

It is now clear that Rödel was killed in October 1947, that his case was discussed at the highest levels of the Soviet government and that the Russians have known about this for decades. Yet, only a few documents were previously released, which stated that Rödel had died of natural causes.

If Russian officials as late as the 1990's chose to actively mislead investigators, how can we believe that they have told all they know and have on file about Raoul Wallenberg?

Petrov's and the previous findings all reinforce one central question:

10 (14)

B/L 3 FAX 179 A 2006 06/30

Is the flimsy documentation of Wallenberg's alleged death in July 1947 really due to destroyed or removed papers, and the wish to protect Soviet leaders who not only knew of but who had ordered Wallenberg's arrest? Or - since key documentation is preserved about the death of Wallenberg's cellmate and other foreign diplomats, - do we not have a formal death certificate or autopsy report for Raoul Wallenberg because he did not die at that time?

Sweden and other concerned countries, in particular the United States, have not effectively challenged Russia on these issues and there are no signs that they are vigorously demanding access to the withheld material. Sweden claims that the Raoul Wallenberg case remains very much an official item on the current Swedish-Russian agenda. Russia, however, clearly can do far more than it has done until now to solve the Wallenberg mystery. The current stalemate is therefore unacceptable.

For Russia it is time to lay the cards on the table: Did Raoul Wallenberg die in July 1947, and if so, how? Or did he live longer and if so, what happened to him?

President Putin rightfully points with pride to a 70 percent approval rating and other accomplishments, such as a steep drop in Russia's overall poverty rate. Democracy, he says, takes time. Mr. Putin certainly has the right to highlight the glaring contradictions and downright hypocrisy of other foreign leaders when it comes to telling the truth and maintaining respect for the rule of law. But this does not change the fact that without real information, accountability and law, no democracy can grow.

By finally presenting the truth about Raoul Wallenberg, who has become a symbol of humanitarian action, President Putin would let the world know where he stands. The PR experts at Ketchum will have a hard time matching *that*.

Argentina:

10 (14)

BIL 3 FAX 179 A 2006 06 30

Prof. Elena Cohen Imach [Psychologist and poet]
Ricardo A. Faerman [President, Confederación General Económica]
Dr. Benjamín Horacio Koltan [Psychologist]
The International Raoul Wallenberg Foundation
Ricardo Monner Sans - [Human Rights Lawyer]

Australia

Frank Vajda [Raoul Wallenberg Committee]

Canada

Marcel Collet [Director]
Prof. Irwin Cotler [former Canadian Minister of Justice]
Jacques Coutour [Producer]
David Matas [Human Rights lawyer]
The Raoul Wallenberg International Movement for Humanity

Estonia

Mart Laar [Former Prime Minister of Estonia]

Finland

Pentti Peltoniemi [Journalist]

France:

Louise von Dardel [Raoul Wallenberg's niece]
Marie Dupuy [Raoul Wallenberg's niece]

BIL 3

FAX 179 A 2006-06-30

12 (14)

Germany:

Susanne Berger [Independent expert to the Swedish-Russian Working Group]

Christoph Gann [Author]

Wolfgang Kaleck [Human Rights Lawyer]

Dr. Andras Kain [President, Raoul Wallenberg Loge]

Eleonore Kius [Wallenberg expert and Human Rights activist]

Petra Isabel Schlagenhauf [Human Rights Lawyer]

Pastor Annemarie Werner [Vaterunser Kirche, Berlin]

Great Britain

John Le Carré

Gitta Sereny

Holland

Dr. Gerard Aalders [historian]

Israel

Casa Argentina en la Tierra Santa

Max Grunberg [Raoul Wallenberg Honorary Citizen Committee]

Larry Pfeffer [Jerusalem Wallenberg Committee]

811 3 FAX 179 A 2006-06-30

3(14)

Malkiel Tenenbaum [Casa Argentina en Jerusalem]

Yoav Tenenbaum [Historian]

Hungary

Dr. Ferenc Orosz [Presidium member, The Raoul Wallenberg Association]

Sweden

Roger Älmeberg [Editor]

Maria Pia Boëthius [Historian]

Lena Einhorn [Holocaust researcher and author]

Prof. Stig Ekman [Historian]

Ingemar Karlsson [Editor and historian]

Prof. Georg Klein - [Scientist and author]

Gerald Nagler [Chairman of the Swedish Helsinki Committee for Human Rights]

Anders Pers [Former Editor-In-Chief of Vestmanlands Läns Tidning]

Arne Ruth [Former Editor-In-Chief of Dagens Nyheter]

Tuve Skånberg - [Member of Parliament]

Per Tistad [NIR]

Prof. Dennis Töllborg [University of Gothenburg]

Claire Wikholm - [Actress]

United States

The Angelo Roncalli International Committee

BIL 3 FAX 179 A 2006-06-30

14(14)

Charles Fenyvesi [Journalist]

Ari Kaplan [Independent expert to the Swedish-Russian Working Group]

Dr. Amy Knight [Historian]

Dr. William Korey [American Jewish Committee]

Prof. Mark Kramer [Harvard University, The Cold War History Project]

Prof. Marvin W. Makinen [Independent expert to the Swedish-Russian Working Group]

Susan Ellen Mesina Founder, ARK Project; Independent expert to the Swedish-Russian Working Group]

The Raoul Wallenberg Committee of the United States, Ltd.

Eric Saul, [Director, Visas for Life: The Righteous and Honorable Diplomats Project

Institute for the Study of Rescue and Altruism in the Holocaust]

Prof. Christopher Simpson [The American University]

Prof. Hugh J. Schwartzberg [Raoul Wallenberg Committee of Chicago]

Inkom Utr. min

2006-06-30

"guido"
<gborgolini@nycap.rr.com>
2006-06-30 02:10

Till: <jan.eliasson@foreign.ministry.se>
Kopia:
Blank:
Ärende: Raoul Wallenberg and the G 8 Summit

Dear Mr. Eliasson --

enclosed please find a Press Release and attached Open Letter to the G8 Summit on behalf of Raoul Wallenberg.

I hope you will approve of and support the initiatives outlined in the letter.

If you have any questions, please do not hesitate to contact me.

With best wishes --

Susanne Berger sberger@prodigy.net

INK. UTRIKESDEP.		
D.Nr. 2006/33126		
2006-07-04		
06 30		
AVD. P	GR. 2	MAL Eu 1

(EC)

(H 90 4)

(Former independent consultant to the Swedish-Russian Working Group) Open Letter to the G8 summit, June 14.doc

✓ VD-MK/Karin Olafsdottir
✓ 2006-07-24
✓ Brev till J Berger, 060721
[060814 Olafsdottir/MK
anlko]

Lu

**PRESS RELEASE ** PRESS RELEASE ** PRESS
RELEASE ** PRESS RELEASE ** PRESS RELEASE**

30 June, 2006 For immediate release

We, the former independent consultants to the Swedish-Russian Working Group on the Fate of Raoul Wallenberg (1991-2001), are today releasing an Open Letter to the G8 Summit. The letter has the full support of Raoul Wallenberg's family and is signed by international Wallenberg experts, historians and other prominent individuals. In Great Britain, signatories include John Le Carré and Gitta Sereny. In Sweden, Georg Klein, Arne Ruth, Maria-Pia Boëthius and Stig Ekman have signed the petition.

The letter requests the participating leaders to urge Russian President Vladimir Putin to reveal all facts about Raoul Wallenberg's fate.

We cite compelling evidence that Russia has intentionally misled investigators and that highly pertinent documentation remains in Russian intelligence archives.

Raoul Wallenberg's arrest sixty-one years ago by Soviet forces in Budapest, in direct violation of international rules of neutrality and diplomatic immunity, constitutes one of the great crimes of Soviet history. On the fiftieth anniversary of Nikita Khrushchev's famous speech condemning Stalin's crimes, no state secrets can possibly stand in the way of telling the world what happened to a true hero of the fight against Nazism.

Russia should be called upon to allow an immediate and full review of all records that hitherto have been withheld. Sweden, the United States and other concerned countries have to vigorously insist on access to this material.

The enclosed Open Letter may be published immediately. The full text of the document is being delivered by email to all G8 leaders:

Prime Minister *Stephen Harper* (Canada)

President *Jacques Chirac* (France)

Chancellor *Angela Merkel* (Germany)

Prime Minister *Romano Prodi* (Italy)

Prime Minister *Junichiro Koizumi* (Japan)

President *Vladimir Putin* (Russia)

Prime Minister *Tony Blair* (United Kingdom)

President *George W. Bush* (United States of America);

as well as the following officials in Sweden:

Prime Minister *Göran Persson*

Foreign Minister and head of the U.N. General Assembly, *Jan Eliasson*

Cabinet Secretary *Hans Dahlgren*

For further information, go to www.raoul-wallenberg.asso.fr or please contact:

Susanne Berger sberger@prodigy.net

Susan E. Mesinai smesinai@hotmail.com

Marvin W. Makinen makinen@uchicago.edu

Ari Kaplan kaplanari@hotmail.com

TIME FOR A BOLD MOVE - OPEN
LETTER TO THE G8 SUMMIT

Fifty years after Nikita Khrushchev's famous speech condemning Stalin's crimes, full access to all documentation in Russian archives could finally solve the question of Swedish diplomat Raoul Wallenberg's fate.

St. Petersburg, historic residence of the Russian czars and President

Vladimir Putin's political home base, has known ruthless power as well as enlightenment. Meticulously refurbished over the past decade, the city is ready at last to present itself to the world for the upcoming G8 meeting on July 15-17, a powerful symbol of the new Russia.

But a two weeks before the eight strongest industrial nations gather against this magnificent backdrop, the new Russia knows it has work to do. Despite President Putin's defiant stand at the "State-of-the-Nation" address last month, the mounting international criticism of the country's record on democracy and human rights is taking a toll. U.S. Senator John McCain has called for an outright boycott of the meeting and the Financial Times recently reported that if U.S. President George W. Bush attends the gathering, he may choose to publicly "snub" Putin.

Russia, for its part, is not sitting idly by. On May 1, the Financial Times reported in a front page article, that the Kremlin has hired one of the world's leading public relations firms, Ketchum, to polish its public image.

We suggest instead a simple thing President Putin can do that would secure Russia the admiration of the world.

Russia could make a historic gesture by finally presenting what it really knows about the fate of Swedish diplomat Raoul Wallenberg, who saved thousands of Hungarian Jews in World War II. Wallenberg was arrested in January 1945 by Soviet forces - in flagrant violation of the rules of diplomatic immunity and neutrality - and taken to Moscow where he disappeared. His fate and that of his Hungarian assistant, Vilmos Langfelder, remain unknown.

The Russian government claims Raoul Wallenberg died in Soviet captivity in 1947 but it has never provided conclusive proof for this assertion. President Putin has expressed his respect for Wallenberg's achievements while arguing that all direct evidence concerning Wallenberg's fate has been destroyed long ago. That claim is firmly rejected by almost all Wallenberg experts due to overwhelming evidence that Russia has withheld critical documentation.

A decision by President Putin to reveal the true circumstances around

Raoul Wallenberg's disappearance would be a courageous act and would send a strong signal for greater openness, public accountability and respect for international law, including minority and individual rights. Sixty-one years after the event, no state secrets can possibly stand in the way of telling Wallenberg's family and the world what really happened to a compassionate and heroic man who is an honorary citizen of the United States, Canada, Israel and Australia.

Sweden, too, could use this opportunity for a bold move of its own. As a representative of the European Union, Sweden should invite to Russia Raoul Wallenberg's sister Nina Lagergren and his brother, Dr. Guy von Dardel, as special guests of the Swedish Prime Minister and the Swedish Embassy during the G8 meeting. Rather than constituting a provocation, such an invitation would underline the importance Sweden insists it attaches to solving the case.

The presence of Raoul Wallenberg's next of kin in St Petersburg or Moscow would offer them the opportunity to conduct meetings with Russian officials and to seek support from the international community. Russia could finally answer the seventeen still pending questions that were posed by the Swedish Working Group at the end of its official report from 2001 and that Sweden has made clear Russia needs to answer in full before any binding conclusions about Raoul Wallenberg's fate can be drawn. [All questions can be found at <http://www.raoul-wallenberg.asso.fr>]

Russia can then present the important documentation related to the Raoul Wallenberg case which is known to exist in Russian archives and which the family has repeatedly requested. Until now, Russia has refused access to what it broadly terms "operational material," but it simply has to allow a full review by Wallenberg experts and qualified historians, if a credible investigation is to take place.

There are three compelling reasons for requesting such a review:

1. The discovery of Raoul Wallenberg's personal belongings in Russian archives seventeen years ago raised fundamental questions. The material is the strongest indication to date that Wallenberg's

personal and investigative file/s still exist today. More importantly, it may well be evidence that he lived longer: If Raoul Wallenberg died in 1947, his possessions and valuables should have been confiscated by the Soviet state within six months of his death. Instead, they were available in 1989 and, in a generous gesture, were returned to his family by Soviet authorities.

2. Just as critical are numerous witness testimonies, including that of a former female employee at Vladimir prison, where Wallenberg is reported to have been incarcerated at various times after 1947. From a series of different photographs, she repeatedly and consistently identified a picture of Raoul Wallenberg not previously published in the international press, directly associating his captivity in solitary confinement with the death of a Ukrainian prisoner in a nearby cell. The verification process for this and other testimonies was cut short in 2001 before it could be completed.

3. There is also important new information, outlined by the Deputy Director of Russia's 'Memorial' Society, Nikita Petrov, in his recent book, "The First Chairman of the KGB Ivan Serov," (Moscow/Materik, 2005). Petrov shows that after years of insistent denials by the Russian government, highly relevant information about Raoul Wallenberg's cellmate in Lefortovo prison in 1946/47, Willi Rödel, a German diplomat, survives today in Russian archival collections, as do important investigative files of other prisoners linked with the Wallenberg case. Despite repeated requests, these files were never made available to the Swedish-Russian Working Group during its ten year investigation (1991-2001).

It is now clear that Rödel was killed in October 1947, that his case was discussed at the highest levels of the Soviet government and that the Russians have known about this for decades. Yet, only a few documents were previously released, which stated that Rödel had died of natural causes.

If Russian officials as late as the 1990's chose to actively mislead investigators, how can we believe that they have told all they know and have on file about Raoul Wallenberg?

Petrov's and the previous findings all reinforce one central question:

Is the flimsy documentation of Wallenberg's alleged death in July 1947 really due to destroyed or removed papers, and the wish to protect Soviet leaders who not only knew of but who had ordered Wallenberg's arrest? Or - since key documentation is preserved about the death of Wallenberg's cellmate and other foreign diplomats, - do we not have a formal death certificate or autopsy report for Raoul Wallenberg because he did not die at that time?

Sweden and other concerned countries, in particular the United States, have not effectively challenged Russia on these issues and there are no signs that they are vigorously demanding access to the withheld material. Sweden claims that the Raoul Wallenberg case remains very much an official item on the current Swedish-Russian agenda. Russia, however, clearly can do far more than it has done until now to solve the Wallenberg mystery. The current stalemate is therefore unacceptable.

For Russia it is time to lay the cards on the table: Did Raoul Wallenberg die in July 1947, and if so, how? Or did he live longer and if so, what happened to him?

President Putin rightfully points with pride to a 70 percent approval rating and other accomplishments, such as a steep drop in Russia's overall poverty rate. Democracy, he says, takes time. Mr. Putin certainly has the right to highlight the glaring contradictions and downright hypocrisy of other foreign leaders when it comes to telling the truth and maintaining respect for the rule of law. But this does not change the fact that without real information, accountability and law, no democracy can grow.

By finally presenting the truth about Raoul Wallenberg, who has become a symbol of humanitarian action, President Putin would let the world know where he stands. The PR experts at Ketchum will have a hard time matching *that*.

Argentina:

Prof. Elena Cohen Imach [Psychologist and poet]

Ricardo A. Faerman [President, Confederación General Económica]

Dr. Benjamín Horacio Koltan [Psychologist]

The International Raoul Wallenberg Foundation

Ricardo Monner Sans - [Human Rights Lawyer]

Australia

Frank Vajda [Raoul Wallenberg Committee]

Canada

Marcel Collet [Director]

Prof. Irwin Cotler [former Canadian Minister of Justice]

Jacques Coutour [Producer]

David Matas [Human Rights lawyer]

The Raoul Wallenberg International Movement for Humanity

Estonia

Mart Laar [Former Prime Minister of Estonia]

Finland

Pentti Peltoniemi [Journalist]

France:

Louise von Dardel [Raoul Wallenberg's niece]

Marie Dupuy [Raoul Wallenberg's niece]

Germany:

Susanne Berger [Independent expert to the Swedish-Russian Working Group]

Christoph Gann [Author]

Wolfgang Kaleck [Human Rights Lawyer]

Dr. Andras Kain [President, Raoul Wallenberg Loge]

Eleonore Kius [Wallenberg expert and Human Rights activist]

Petra Isabel Schlagenhauf [Human Rights Lawyer]

Pastor Annemarie Werner [Vaterunser Kirche, Berlin]

Great Britain

John Le Carré

Gitta Sereny

Holland

Dr. Gerard Aalders [historian]

Israel

Casa Argentina en la Tierra Santa

Max Grunberg [Raoul Wallenberg Honorary Citizen Committee]

Larry Pfeffer [Jerusalem Wallenberg Committee]

Malkiel Tenenbaum [Casa Argentina en Jerusalem]

Yoav Tenenbaum [Historian]

Hungary

Dr. Ferenc Orosz [Presidium member, The Raoul Wallenberg Association]

Sweden

Roger Älmeberg [Editor]

Maria Pia Boëthius [Historian]

Lena Einhorn [Holocaust researcher and author]

Prof. Stig Ekman [Historian]

Ingemar Karlsson [Editor and historian]

Prof. Georg Klein - [Scientist and author]

Gerald Nagler [Chairman of the Swedish Helsinki Committee for Human Rights]

Anders Pers [Former Editor-In-Chief of Vestmanlands Läns Tidning]

Arne Ruth [Former Editor-In-Chief of Dagens Nyheter]

Tuve Skånberg - [Member of Parliament]

Per Tistad [NIR]

Prof. Dennis Töllborg [University of Gothenburg]

Claire Wikholm - [Actress]

United States

The Angelo Roncalli International Committee

Charles Fenyvesi [Journalist]

Ari Kaplan [Independent expert to the Swedish-Russian Working Group]

Dr. Amy Knight [Historian]

Dr. William Korey [American Jewish Committee]

Prof. Mark Kramer [Harvard University, The Cold War History Project]

Prof. Marvin W. Makinen [Independent expert to the Swedish-Russian Working Group]

Susan Ellen Mesinai Founder, ARK Project; Independent expert to the Swedish-Russian Working Group]

The Raoul Wallenberg Committee of the United States, Ltd.

Eric Saul, [Director, Visas for Life: The Righteous and Honorable Diplomats Project

Institute for the Study of Rescue and Altruism in the Holocaust]

Prof. Christopher Simpson [The American University]

Prof. Hugh J. Schwartzberg [Raoul Wallenberg Committee of Chicago]

Utrikesdepartementet

Ministerkansliet

Anna Bihl

Telefon 08-405 35 52

E-post: anna.bihl@foreign.ministry.se

BREV TILL UTRIKESMINISTERN

TILL ARKIVET FÖR REGISTRERING

ÖVERLÄMNAS TILL: UD/EC 2

Kopia till:

Diarienummer: 2006/

Inkommande datum: 2006-06-30

Avsändare: Susanne Berger

Ärendemening: Roul Wallenberg and the G8 summit

Åtgärdas enligt följande:

☐ Utkast till brevsvaret i ministerns namn skall sändas via e-post till Anna Bihl inom två veckor från dagens datum. *Utkastet skall vara infogat i för ministern avsedd RK-mall.*

☐ Brevsvaret kan undertecknas av tjänsteman, men med referens till inkommet brev till ministern. Kopia av brevsvaret skall sändas via e-post till Anna Bihl.

☐ För handläggning och eventuell föredragning. Information om handläggning av ärendet meddelas Anna Bihl via e-post inom 2 veckor från dagens datum.

☐ För utlåtande till MK angående lämplig åtgärd. Utlåtandet skall sändas via e-post till Anna Bihl inom två veckor från dagens datum.

Fel! Hittar inte referenskälla.

☒ För kännedom och eventuell vidare handläggning.

☐ Övrigt:

(EC)

P

2

En.?

Utrikesdepartementet

Enheten för Östeuropa och Centralasien
Hans Gunnar Adén

Ambassaden Moskva

EXP060713/HAM

Wallenbergärendet är inte avfört från svensk-ryska dagordningenfax 179 A 2006-06-29
✓

I sin note till ambassaden av den 14 juni 2006, insänd som bilaga till återopade fax, hävdar ryska utrikesministeriet, med hänvisning till överenskommelserna i redovisningen från svensk-ryska arbetsgruppen, att frågor rörande forskningen kring Raoul Wallenbergs öde är "avförda från den politiska dagordningen för våra bilaterala förbindelser". Det må vara den officiella ryska inställningen att dessa frågor inte längre figurerar på den bilaterala agendan, men på svensk sida anser vi att fallet Raoul Wallenberg fortfarande finns kvar på den svensk-ryska dagordningen.

Den note till MID angående ryska åtaganden gentemot forskarsamfundet som ambassaden håller på att utarbete, bör därför inledas med en påminnelse om den svenska positionen i denna fråga, nämligen:

- att redovisningen från den svensk-ryska arbetsgruppen inte skall betraktas som en slutrapport i fallet Raoul Wallenberg utan endast som en redovisning av den bilaterala arbetsgruppens efterforskningar;
- att fallet Wallenberg ännu inte kan läggas till handlingarna och därför måste finnas kvar på den bilaterala svensk-ryska agendan.

CABINET

REGERINGSKANSLIET

2006/10853
P 2 EU1

Sid. 1 (1)

2006-07-14

KOPIA

Utrikesdepartementet

Enheten för Östeuropa och Centralasien
Hans Gunnar Adén

EC

Ambassaden Moskva

Wallenbergärendet är *inte* avfört från svensk-ryska dagordningen

fax 179 A 2006-06-29

I sin note till ambassaden av den 14 juni 2006, insänd som bilaga till återopade fax, hävdar ryska utrikesministeriet, med hänvisning till överenskommelserna i redovisningen från svensk-ryska arbetsgruppen, att frågor rörande forskningen kring Raoul Wallenbergs öde är "avförda från den politiska dagordningen för våra bilaterala förbindelser". Det må vara den officiella ryska inställningen att dessa frågor inte längre figurerar på den bilaterala agendan, men på svensk sida anser vi att fallet Raoul Wallenberg fortfarande finns kvar på den svensk-ryska dagordningen.

Den note till MID angående ryska åtaganden gentemot forskarsamfundet som ambassaden håller på att utarbeta, bör därför inledas med en påminnelse om den svenska positionen i denna fråga, nämligen:

- att redovisningen från den svensk-ryska arbetsgruppen inte skall betraktas som en slutrapport i fallet Raoul Wallenberg utan endast som en redovisning av den bilaterala arbetsgruppens efterforskningar;
- att fallet Wallenberg ännu inte kan läggas till handlingarna och därför måste finnas kvar på den bilaterala svensk-ryska agendan.

CABINET

Postadress
103 39 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post
registrator@foregn.ministry.se

Besöksadress
Fredsgatan 6

Telefax
08-723 11 76

ans.

Hans Gunnar Adén
2006-08-30 15:33

Till: Göran Rydeberg /FOREIGN/MINISTRY@RK
Kopia:
Blank:
Ärende: Ang. Vb: a request

Bäste Göran,

Ett möte i början av hösten oss emellan hade förefallit naturligt. Men det visar sig att min tid på Wallenbergstjänsten blir mycket kort - jag kommer snart att få helt andra arbetsuppgifter på UD. Ett möte av det slag Du föreslår bör alltså anstå till dess en efterträdare till mig har utsetts någon gång i höst eller vinter.

Vad gäller Dina frågor förhåller det sig på följande vis:

- arbetsgruppens handlingar förvaras i ett plåtskåp här på EC;
- Birsteins rapport finns inte bland dessa handlingar;
- en redogörelse för det sjunde arbetsgruppsmötet den 14-15 april 1993 finns däremot, men detta material, som f.ö. naturligt nog är avfattat på svenska, är fortfarande hemligstämpelat.

Med vänlig hälsning,

Hans Gunnar

Göran Rydeberg

Göran Rydeberg
2006-07-21 10:08
RK Arkiv & Bibliotek

Till: Hans Gunnar Adén /FOREIGN/MINISTRY@RK
Kopia:
Ärende: Vb: a request

Bäste Hans Gunnar,

Som kanske är bekant genom Harald Hamrin, tjänstgjorde jag fram till 2005 som UD:s arkivchef och arbetar f n vid RK arkiv och bibliotek vid FA. Jag är på samma sätt som Harald associerad medlem av "Oberoende arbetsgruppen för Raoul Wallenberg-forskning", vilken grupp år 2002 anställde mig för ett projektarbete att inventera källmaterialet i ärendet och skriva en rapport, vilken blev färdig sommaren 2002 och nu är utlagd på nätet.

På detta sätt har jag fått flera kontakter bland forskarna i ämnet och har bl a idag mottagit följande förfrågan från tidigare medlemmen i den svensk-ryska arbetsgruppen, Vadim Birstein från New York.

Orsaken till att jag skriver till Dig i detta fallet är att förfrågningar ofta kommer rörande det material som tillställdes arbetsgruppen, som ju slutade sin verksamhet år 2000. Detta material finns inte alltid upplagt på wallenberg-dossieren P2 Eu1. När jag mottog Birsteins förfrågan enligt punkten 1 nedan kunde jag inte erinra mig att ö h t ha sett den rapporten och det visade sig också vid en genomgång av dossieren (jag har kontrollerat samtliga handlingar 1990-1991, eftersom jag vet att Roginskij och Birstein bedrev studier i Moskva just 1990 i detta specificerade ärende). Jag beklagar att jag under åren aldrig frågat Harald eller t ex Hans Magnusson eller Krister Wahlbäck om kommissionsmaterialet, vilket jag borde ha gjort. Under alla omständigheter har detta i dagarna aktualiserats såväl genom förfrågningar från Birstein som Susanne Berger som i sin tur önskar ta del av protokollsanteckningar el dyl från det 7 arbetsmötet den 14-15 april 1993 och inte heller de handlingarna finns ju tillgängliga i wallenberg-dossieren. Jag är medveten om att det kan förekomma sekretess i detta material och att det därför inte kan lämnas ut utan prövning, men det skulle vara till hjälp att ha läget klart för sig och om möjligt veta var arbetsgruppens handlingar förvaras. Jag skulle dock vara tacksam erhålla någon form av besked om det i arbetsgruppens handlingar finns den rapport som Birstein hänvisar till och om möjligt också de angivna arbetsmötesanteckningarna.

Handlingarna under punkten 2 har jag redan sänt till Birstein.

Jag skulle vidare önska att vi -efter semestrarna- kunde komma överens om någon tid för ett möte i början av hösten. Jag är fortfarande djupt engagerad i ärendet och hoppas -om det är möjligt- att på samma sätt som genom

Din företrädare bli delgiven information kring arbetsgruppens arbete.

Kan också avslutningsvis och parentetiskt som ev information (som Du kanske redan känner till) nämna följande boktitel av Nikita Petrov, Pervyj predseda tel' KGB, Ivan Serov. Materik Moskva 2005, ISBN 5-85646-129-0, 409 s.

Jag tyvärr inte sett boken som jag dock ska försöka skaffa. Den ska ha ett omfattande ämnes- och personregister och där ska bl a finnas avsnitt med indirekt anknytning till wallenberg-ärendet. Här hänvisas till möjligen okänt källmaterial i Moskva, rörande Wallenbergs siste cellkamrat i Lefortovo, Willy Roedel och hans öde. Enligt uppgifter jag har fått ska Petrov hävda att Roedel inte -som framgår av material sänt till den svenska arbetsgruppen från hösten 1947- avlidit av hjärtproblem, utan ska istället ha blivit skjuten.

Med vänliga hälsningar

Göran Rydeberg

----- Vidarebefordrat av Göran Rydeberg/FOREIGN/MINISTRY 2006-07-21 09:10 -----

"Vadim Birstein"
<birstein@pipeline.com>
2006-07-21 05:56

Till: <goran.rydeberg@foreign.ministry.se>
Kopla:
Ärende: a request

Sänd svar till
<birstein@pipeline.com>

Förfrågan Raoul Wallenberg **ARK**

Dear Mr. Rydeberg.

INK. UTRIKESDEP.		
D.Nr. 06/42067		
2006-08-31		
07-21		
AVD. P	GR. 2	MÅL EU1

I hope you are well.

As usual, I have a couple requests. Could you, please, send me copies of the following documents:

- 1) My report to the first Swedish working group dated, I believe, March 28, 1991. As I recall, it was signed by Arsenii Roginsky and myself;
- 2) All documents regarding Willi Roedel, including his Prisoner Card .

As always, thank you in advance for your time and effort.

Sincerely,

Dr. Vadim Birstein
Email: birstein@pipeline.com
Address:
331 West 57th Street, #159
New York, NY 10019
USA

*Även för ordare
handläggning
eller ad. a. etn.*

2006/39355 ARKIV EX.

REGERINGSKANSLIET

21 July 2006

p 2 Eu¹

Ministry for Foreign Affairs
Sweden
Minister for Foreign Affairs

Ms. Susanne Berger
4793 Williamsburg Boulevard
Arlington, VA, 22207
U S A

MK-4

Dear Ms. Berger,

Thank you very much for also sending me the Open Letter to the G8 Summit requesting full access to all documentation in Russian archives in order for the question of Raoul Wallenberg's fate finally to be resolved. As you are well aware, the Swedish Government attaches great importance to this issue. We appreciate all engagement to honour the courageous action of Raoul Wallenberg and to shed light upon his disappearance.

W. R. Wallenberg
Sincerely yours,

Jan Eliasson
Jan Eliasson

Postal address
SE-103 39 Stockholm
SWEDEN

Telephone
+46 8 405 10 00

E-mail: registrator@foreign.ministry.se

Visitors' address
Gustav Adolfs torg 1

Fax
+46 8 723 11 76

exp. m post 060721 / R

Hans Gunnar Adén
2006-08-30 17:12

Till: Susanne BERGER <sberger@prodigy.net>
Kopia:
Blank:
Ärende: Ang. Working Group Protocol

Dear Ms. Berger,

According to agreement between the parties, the protocols of the working group meetings that you refer to - written in Swedish by the way - were to be kept secret. I am thus in no position to send such a protocol to you. I take this opportunity to remind you that a member of the Wallenberg family, i.e. Mr. Guy von Dardel, participated in the meetings.

As for your request of information in Hungarian archives concerning four persons closely linked with the Wallenberg case, I have forwarded it to Dr. Szabolcs Szita.

Yours sincerely,

Hans Gunnar Adén

Susanne BERGER <sberger@prodigy.net>

Susanne BERGER
<sberger@prodigy.net>
2006-08-14 15:29

Till: hans-gunnar.aden@foreign.ministry.se
Kopia:
Ärende: Working Group Protocol

Handwritten: aa/ HQA
2006-09-11

INK. UTRIKESDEP.	
D.Nr. 2006/93467	
2006-08-08 08-14	
AVD. P. 2	MÅL EU

Dear Hans-Gunnar Aden --

I understand from Tobias Thyberg that you have taken over responsibilities for the Raoul Wallenberg case from Harald Hamrin. I had sent a message to Göran Rydeberg and asked him to please send me a copy of the protocol of the 7th Working Group meeting. This meeting is important because it was then that the Russian side handed over documentation about Raoul Wallenberg's cellmate Willi Rödel. In light of the recent findings by Nikita Petrov it is of some importance to determine exactly what the Russian side stated during the Working Group meeting in 1993, not only regarding the documentation itself, but the supposedly separate discovery of Rödel's personal belongings. I would therefore be grateful if you could send me a copy of this 7th meeting in 1993.

I also have encountered considerable difficulties in obtaining any answers to questions posed to Hungarian researchers such as Dr Szabolcs Szita who heads a joint Swedish-Hungarian project on the Raoul Wallenberg case. I have on at least three occasions inquired whether or not Dr. Szita and his team have pursued the question of what information exists in Hungarian archives concerning four individuals closely linked with the Raoul Wallenberg case. These are Karl Schandl, Laszlo Pap, Tibor Klement and Sandor Katona. It is now clear from an independent researcher I have consulted that documentation indeed exists about Schandl, Pap and Klement in Hungarian collections. Collecting all available information on these men could help enormously in presenting incisive questions to Russian archivists. The case of Sandor Katona in particular deserves attention. He appears to have been Vilmost Langfelder's cellmate in Lefortovo prison. In 1999, Jan Lundvik reported that according to a verbal report from the Hungarian Foreign Ministry, records indicate that Katona perished in Soviet captivity. Yet, no documentation was ever presented nor has it been possible to establish whether or not the individual is identical with the Sandor Katona associated with Langfelder. These are fundamental and rather mundane questions which could be easily sorted out, for maximum benefit and efficiency. The Hungarian Working Group would be ideally suited for pursuing answers to our question. I hope that the

Swedish Foreign Ministry can urge Dr. Sabolcs Szita to help establish some of the basic facts about the mentioned prisoners.

With best wishes --

Susanne Berger

SVERIGES AMBASSAD

Moskva

aambs
Anna Lyberg

2006-10-18

Utrikesdepartementet
EC

UTRIKESDEP.		
Dnr. 06/51169		
2006-10-23		
AVD p	2	MÅL Eu

Handlingar rörande Wallenberg

1

Bifogade handlingar rörande Wallenberg har överlämnats till ambassaden för vidarebefordran till departementet. I anslutning till de aktuella handlingarna bifogas även ambassadens översättning av det handskrivna underlaget.

Johan Molander

Postadress:
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 Moskva

Telefon:
(7 495) 937 92 00

E-post:
ambassaden.moskva@foreign.ministry.se

Besöksadress:
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 Moskva

Telefax:
(7 495) 937 92 02

Hemsida:
<http://www.sweden.ru>

Bil till slut m 19 A
Ambassaden Helsing 2006-10-11

SVERIGES AMBASSAD
Moskva
Christina Johannesson

ÖVERSÄTTNING
2006-09-28

Översättning från ryska

Jag träffade Raoul Wallenberg i maj 1947 på stationen "Kozie" längs Norra Petjora-järnvägen (Severo-Petjorskaja). Vi möttes på lasarettet, dit man hade burit mig på bår efter en längre tid utan mat. Jag var väldigt svag och när jag blivit lite bättre började jag gå ut och sätta mig på en bänk utanför avdelningen för att andas frisk luft. En dag när jag kom ut satt en man på bänken – mager och tård men med ett mycket trevligt och kultiverat ansikte. Vi hälsade, och därefter sågs vi ofta ute på bänken mellan eftermiddagsvilan och middagen. På något sätt fick Raoul på avdelningen reda på att jag satt inne för en amerikans skull. Han frågade mig varför de hade satt mig i läger. Jag svarade skrottande: "Jag är spion." Han log: "Jag också". Raoul berättade att han var diplomat, men sade i övrigt inte så mycket, han talade mest om livet i lägret. När vi hade blivit lite bättre körde man ut oss från sjukavdelningen klassade i kategori III – lätt arbete. Så man skickade inte ut oss för att hugga skog, utan till tegelfabriken. Vi hamnade i samma arbetslag och arbetade tillsammans på tegelfabriken. En gång i juni kom det nya fångar till lägret, och vi fick en ny typ i arbetslaget som gick efter Raoul och försökte tala tyska med honom. Men eftersom jag inte kunde någon tyska förstod jag inte vad de talade om. Bara en vecka senare rymde Raoul och den där typen från tegelfabriken. De försvann spårlöst och vi var glada över att någon hade lyckats komma därifrån. Så sent som 1988 läste jag i tidningen att Raoul hade dött av hjärtinfarkt den 17 maj i fängelset i Moskva. Jag tror att den där typen skickades dit för att provocera fram rymningen och på så sätt få ut Raoul från vårt läger i hemlighet. Kort efter rymningen började man snabbt stänga lägret och skicka fångarna till andra platser.

Valentina Ievleva

с Теуиса Валленберга в ветрилках
 в мае м-ве 1947 года на станциях "Кузе"
 Северо-Игорской ж. доржж. Вернулись
 мы в сарае, куда меня привели на
 конной, после длительной задержки.
 Я была одетой и когда мы шли по
 улице выходя на скансскую площадь
 впереди были корнуе. Однажды в высшей
 но почтеннейший виден мушкетер, жудой, жужожен-
 ный, но очень солидный и интересный
 человек. Мы подошли к нему и я его после
 этого не видел, через уличную выгородку
 на воздух. Посидеть на скамейке. Разум какой
 по своему духу в корнуе, это я вижу
 за стиральщицей. Он меня спросил, за что
 посадили? Я сказала - я не знаю, я
 жила в доме. Он ответил - я тоже и уловил
 все. Разум сказал, что он директор, но о себе
 он много говорил, только с осторожностью
 когда мы были только в корнуе. И я сказала
 с-каменщиком - это легкий труд. Мы
 не на слесарей, а на курьеров, я была
 помани в одну бригаду и работала вместе
 на курьеров. Однажды пришел этот человек - то
 тогда, к нам в строй приехали из Рязани
 люди, которых старшая иттиа в Рязани
 и говорили с ними на немецком языке, а так
 как в немецком языке не знала, они не
 понимали было о чем они говорили. Тогда
 через курьера с курьером я была побли-
 жу к Рязани и тогда мы. Ушла с курьером
 ушел Рязань и тогда мы-то уехали в Рязань
 мы были в 1988 году я узнала из газет о Рязани
 Москвы в 1988 году я узнала из газет о Рязани
 что 17 мая он ушел в тюрьму в Москве
 он заключенный, и я думаю, что этот человек
 был специально образом выбран для
 него и таким образом мы его сплани-
 из нашей жизни. Вскоре тому сплани-
 стали расстреливать в.

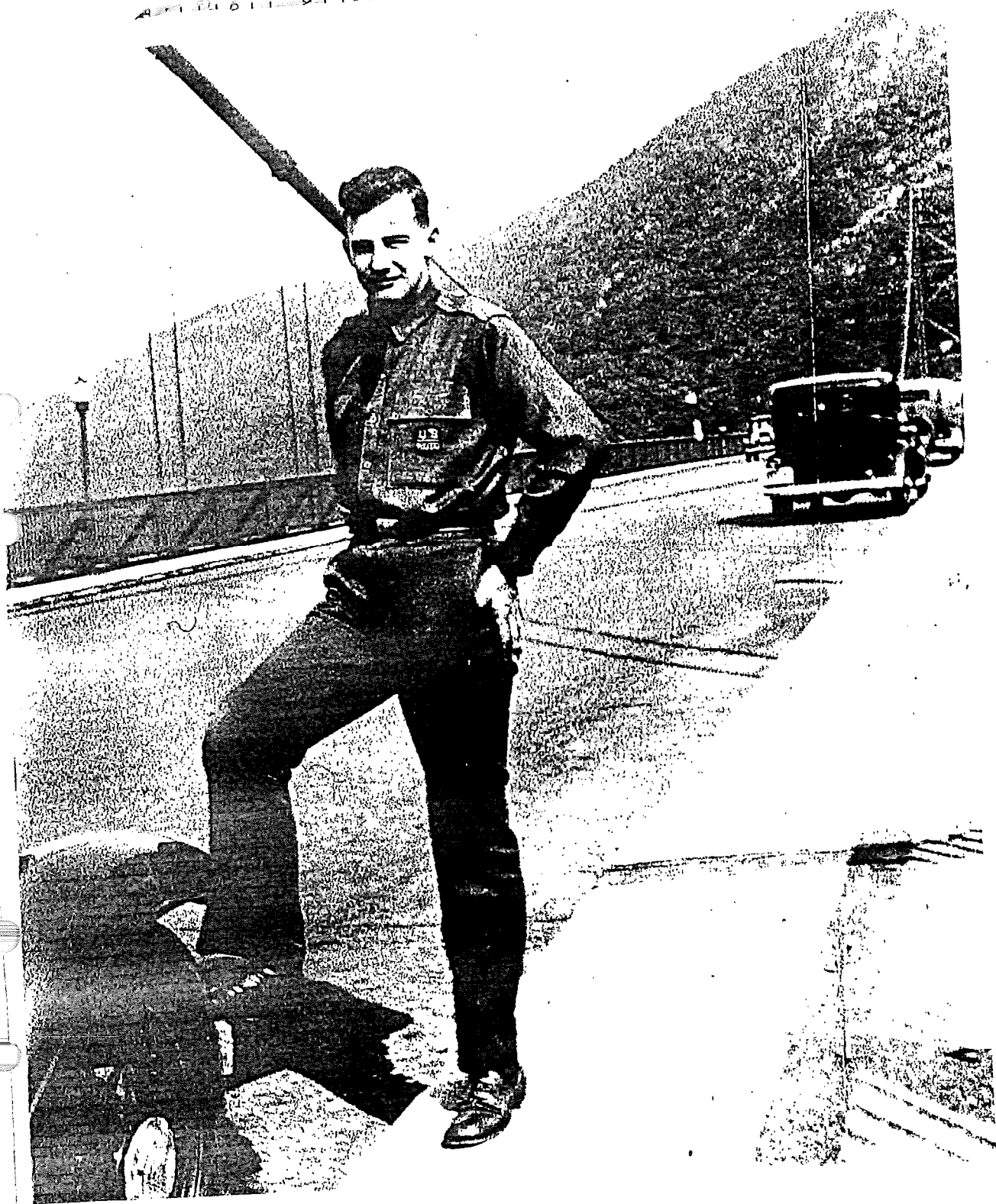
Станислав Удальцов, Валентина

Эт
эбл
шны
ы в
то. О
овес
о-ш
влю
сожал
та пер
хизн
ых до
под
рг был
совет
э в ка
е ула
ены и
ли от
росы.
тогда?
ер, то
, Бал
и ре
сван,
ом?»
2001
ро-
от-
ти-
гис
ве-
сет

1916 год. Май Визинг - мать Спасителя.
Рауль Валленберг воспитанный в атмосфере Любви и
Справедливости восстал против мракобесия, расизма
нацизма и фашизма гитлеровской Германии.

ДОЖДАВА

1933 год. Рауль Валленберг - студент архитектурного факультета
Мичиганского университета. США.

РОССИЙСКОЕ ОБЩЕСТВО РАУЛЯ ВАЛЛЕНБЕРГА

"Судьба Рауля Валленберга волновала меня в течение многих лет... Трудно смириться с тем, что его наградой стала смерть в камере или подвалах Лубянки или позднее где-то в советских тюрьмах и лагерях... Однако, если даже Рауль Валленберг не дожид до перестройки - мы дожили. И нам искупать вину, совершенную от нашего имени Сталиным и его наследниками..."

Академик А. Д. Сахаров

Рауль Валленберг - шведский дипломат в Будапеште, восставший против идеологии и практики германского фашизма. Один человек спас более 100 000 людей от фашистского геноцида. Его великий подвиг как и подвиги других праведников мира навсегда останется примером истинного гуманизма и доброй воли.

ЗАДАЧИ ОБЩЕСТВА: 1) Увековечивание памяти о Валленберге и его подвиге, участие в исследовании его судьбы и других праведников мира. 2) Создание и подготовка экспозиции музея Р. Валленберга при обществе "Холокост" (Катастрофа). 3) Издание "Бюллетеня Рауля Валленберга", посвященного ему и другим праведникам с риском для жизни спасавшим людей, приговоренных фашистами к уничтожению, а также истории и культуре древнего еврейского народа. 4) Издание трудов по культуре и истории, посвященных памяти этих героев сопротивления фашизму, трудов противостоящих духовному уничтожению - культурной ассимиляции, издание трудов по гуманизации природной и предметной среды.

Общество Рауля Валленберга в СССР организовано в 1990 г. по инициативе докт. мед. наук В. А. Парнес, в настоящее время возглавляющей "Международный Центр Валленберговского движения за гуманизм" в Монреале (Канада).

ДЕВИЗ ОБЩЕСТВА: "Торжествовать добру и справедливости. Но для этого, люди, не бездействуйте!". Вступайте в Российское общество Р. Валленберга, почётного гражданина Соединенных штатов Америки, Австралии, Израиля и Канады, символа человеколюбия, бескорыстия и милосердия. В составе Учредителей Общества журналисты Ю. П. Шекочихин ("Литературная газета"), А. А. Карцев ("Комс. правда"), М. М. Гейзер, А. Е. Гербер - член Гос. думы, докт. иск. К. Э. Разлогов и др.

Дорогие друзья Мира, Гуманизма и Справедливости, деловые люди, Российское Общество и музей Рауля Валленберга ждут от Вас поддержки в реализации его уставных задач.

Телефоны Общества: 214-51-34, 420-41-30, 308-26-94.

Председатель Российского общества Рауля Валленберга, Ресин Григорий Кузьмич кандидат искусствоведения.

THE RAOUL WALLENBERG RUSSIAN SOCIETY

Отпечатано при содействии ТОО "АЛФОЙЛ". Тел. 218-11-5

ГАЗЕТА

ЛЕНИНСКОЕ ЗНАМЯ

ОРГАН МОСКОВСКОГО ОБЛАСТНОГО КОМИТЕТА КПСС
И МОСКОВСКОГО ОБЛАСТНОГО СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ
ОТДЕЛ ПИСЕМ

123847, ГСП, Москва, Д-22, ул. 1905 года, 7
Тел. 259-69-63
З. 952.

При ответе обязательно
ссылаться на кат № 30 ноября 90 г.

П-секр-91

Уважаемая тов. Иевлева-Павленко!

Как мы поняли из Вашего письма, Вы лично знали Валленберга и могли бы рассказать о многом, что связано с его именем. Нашим читателям наверняка будет интересно узнать подробнее об этом человеке. Если Вы не возражаете, мы опубликуем Ваши воспоминания.

Зам. ответственного
секретаря

Д. Куканов

При ответе ссылаться на наш № 67691 обязательно

Уважаемая тов. Иевлева-Павленко!

18 сентября 1985
125865, ГСП, Москва, ул. «Правды», 24.
6-й этаж. Тел. 257-20-56.

Отвечаю Вам с опозданием, так как был в командировке во Владимире, где искали следы Валленберга в местной тюрьме. Публикация об этом вышла 11 сентября. Промотрите, если хотите. Сейчас на месяц уезжаю вновь в командировку. Приеду, обязательно напишу Вам.

С уважением,

А. Карцев

А. Карцев

Из ада возвращаются

Рувен Евилевич,
г. Бейт-Шемеш, Израиль

НЕ ВСЕ

С Исааком Миллером я познакомился через израильское радио РЭКА. Шла обычная передача, ведущим которой был радиожурналист Алекс Иш-Шалом. Тема вроде бы не из сенсационных - лагерная, и Миллер не первый, кто рассказывал о своем тяжелом прошлом. Угодил он в сталинский концлагерь всего через полтора года после победы над гитлеровской Германией, и за вину, отнюдь не стандартную.

Исаак было пятнадцать, когда грянула Отечественная. Жил в Баку. Как многие сверстники, встал за токарный станок на оборонном заводе. Одновременно учился на первом курсе вечернего авиационного техникума. О небе мечтал с детства. В армию взяли в неполные восемнадцать в 43-м. Однако не в авиацию, а в танковую часть. Закончил полковую школу. В звании старшего сержанта командовал танком. Под конец войны - лейтенант. Не обошли его и боевые награды.

В 1946-м служил в 10-й гвардейской танковой дивизии, расквартированной в Грузии. Гвардии лейтенанта Миллера назначили заместителем начальника учебного полигона. Целыми днями на стрельбище. Вот там-то и случилась беда. Было это 12 октября 46-го. Гвардии лейтенант Миллер, как обычно, проводил занятия с солдатами после учебных стрельб. Недобрым ветром занесло на полигон заместителя командира дивизии по политчасти. Исааку показалось, главный идеолог их гвардейского соединения на "заводе". Он имел "славу" зоологического антисемита. В то октябрьское утро замполит к чему-то придрался и с бранью накинусь на Миллера. Не "гвардии лейтенант", а "жидок". И это при солдатах! Те оцепенели. С трудом сдерживаясь, Миллер сказал: "Товарищ гвардии подполковник, не к лицу вам так вести себя". Тот рассердился еще: "Молчать! Жид пархатый! Пристрелю!" Он схватил со стола оставленный солдатом автомат. Взял его наизготовку. К счастью для Миллера, предостережен был поведен на одиночные выстрелы. Все дальнейшее измерялось не секундами - роковыми мгновениями. Лейтенант инстинктивно отвел в сторону ствол автомата. Опоздал. Грохнула два выстрела. Первая пуля прошла через левую ладонь лейтенанта навывел. Вторая задела его плечо. Миллер в ярости ударил ногой в живот стрелявшего. Замполит согнулся, но автомата из рук не выпустил. Превозмогая боль и даже подставляя окровавленную кисть, Исаак рывком растегнул кобурку. Выхватил свой "ТТ". Отвел назад коху и в упор всадил пулю не в зеленый силуэт фашиста в каске, что на стрельбище, - в живого, но с красной звездочкой на фуражке. Вместе с автоматом тот рухнул на землю. Замполита увезли в полковой медпункт, истекающего кровью лейтенанта - на гауптвахту. За полтора года боев с фашистами Исаак Миллер не получил ни одной царапины: Бог милостив. А через полтора года после победы пролил кровь от пули комиссара своей гвардейской дивизии.

В восьми книгах (восьмая издана в Иерусалиме), связанных с темой второй мировой войны, с отвагой и доблестью моих соотечественников и соплеменников, я рассказывал о неимоверных испытаниях, через которые прошли герои моих очерков, в том числе и через гитлеровские лагеря смерти. Тема для меня не новая, и все равно рассказ Исаака Миллера по радио взволновал. Набрал на дискете своего телефона с усиленным громкостью один, второй номер шестой студии радио

РЭКА. Повезло: трубку снял Алекс Иш-Шалом. Объяснил ему, что хотел бы связаться с Миллером.

Он радом со мной, - обрадовал меня журналист и передал трубку Миллеру. Голос у него молодой, высокий. Конечно, он был утомлен. Я взял номер его домашнего телефона. Исаак Миллер, как и Алекс Иш-Шалом, живет в городе Ашдод. Земляки они и по прошлой жизни - оба бакинцы. Без провожатого Миллер куда-то не ездит: не позволяет здоровье. Для меня, инвалида войны, поездка куда бы то ни было тоже не прогулка. Вот и брал интервью по телефону.

Фельдшер явился ко мне только к вечеру, - рассказывал свою трагическую историю Миллер. - Мне уже сообщили, что подполковник скончался. Медик стал обрабатывать мои раны. Это была адская боль. Я потерял сознание. В таком состоянии меня отвезли в госпиталь. У койки - охранники. Неделю через три переправили в "черном вагоне" в тюрьму в Ахалцихе - районный центр в Грузии.

Следствие тянулось больше трех месяцев. От Исаака Миллера добивались признания в преднамеренном убийстве заместителя командира дивизии по политчасти. Подследственный отказывался подписывать такого рода протоколы. За все это время бинт меняли только два раза. Не то слово "меняли" - отдирали. Эта "лечебная" процедура была мучительнее промеров. А потом - показательный суд. В большой зал привели солдат из его дивизии. Каждую попытку подсудимого предать истинную картину случившегося военные судьи грубо обрывали: "Не лгате!" Приговор был предопределен: высшая мера наказания - расстрел. Осужденного отвезли в Тбилиси - в тюрьму, в камеру смертников. В ожидании казни прошло около сорока дней. И вот открывается дверь: "Миллер Исаак, на выход!"

Надели наручники. Рана еще не зажила. Пронзила острая боль. В комнате за столом - старший лейтенант. Конвоир снял наручники. Старший лейтенант приказал подписать какую-то бумагу. Расстрел заменен десятилетиями заключения в лагере особо строгого режима плюс пять лет поражения в гражданских правах.

В тридцатые годы советские писатели, поэты, киносценаристы взмывали воспевают "великие стройки эпохи" вроде города Комсомольска на Амуре. Только создавали его, как и все прочие "гиганты социализма", не комсомольцы-добровольцы, хотя и они, конечно, были. Основную массу строителей составляли заключенные. Исаак Миллер как раз и вкалывал в том лихом воспоминании "инженерами человеческих душ" "легендарном крае". Только работенка его ох как была далека от комсомольской романтики! Сперва в тайге прокладывали железную дорогу от Салехарда на Игарку. Потом целых полтора года Исаак развозил зимой в санях, летом - на телеге... трупы застреленных охранниками заключенных. Убивали по 10-15, а иногда до 20-ти человек в день. С поводом и без всякого повода. В лагерях были и такие, которые бежали из гитлеровских концлагерей и "о ходу" угождались в сталинские. А из сталинских - на миллеровском катафал-

ке - в яму. Зимой пятидесятиградусный мороз для южанина сам по себе гроб. Лишний рейс слишком дорого обходится, вот и "перевыполнял норму". В санях - большой ящик. Возчик набивал до отказа трупами катафалк, так что крышкой не закрыть. Тогда вставал на нее ногами и утрамбовывал. Привезет в тайгу, сбросит в "братскую могилу" страшный груз - и обратно. Как ни уберегался, отморожил пальцы ног. Большой палец и соседний на левой ноге почернели. Врач удалил их, точнее сказать - отромсал. Но "профиль работы" не изменился. Остальные пальцы уберегал оленья шкурка, которую удавалось раздобыть. Вот за такой "ударный труд" день идет за три. У всех заключенных одна цель - выжить. Какой угодно ценой - выжить. Все остальное не в счет. В счет лишь "трудодни".

Многим каторжанам избавление принесла смерть кровавого диктатора Сталина 5 марта 1953 года. 28-го того же месяца вышла амнистия. Попал под нее и Миллер.

Я умышленно оставил напоследок рассказ Исаака о его встрече с Раулем Валленбергом. Вот что поведал Миллер: - В пересыльном лагере в Печоре я оказался в огромной барачной камере, набитой заключенными. В тот день меня назначили разносчиком пищи. Какая там пища - баланды. Хлеб мокрый, с "начинкой" из жмыха и кусков шпаката. Лакомством была горбушка. В ней меньше всякого мусора. Разносили пищу на носилках. Один из лагерников на ломаном русском языке - иностранцев среди заключенных было немало - попросил горбушку. На вид ему под сорок. Одет как все: в робе, в башмаках на деревянной подошве. Вроде бы - ничего примечательного в облике того человека. Но что-то отличало его от остальных, располагало к нему. Я дал ему горбушку. Пошел дальше. Другой иностранец, из немецких военнопленных, тоже попросил горбушку. Я сказал, что уже отдал. Немец мне бросил со злобой: "Юде!" и приправил русским матом. Хотя рука у меня и не зажила совсем, я полез в драку с этим недобрым фашистом. А тот, которому я дал горбушку, кинулся разнимать нас, влепил увесистую пощечину моему обидчику и стал ругать его на немецком языке. Я решил, что он тоже из немцев. Вот, пожалуй, и все, что я могу рассказать о своей первой встрече с Валленбергом. Было это либо в конце сорок седьмого, либо в начале января следующего года.

Поэже, как вы, очевидно знаете, - продолжал Исаак, - с Запада просочились слухи, будто Валленберг был расстрелян в каком-то советском лагере в 1947 году. По другим источникам, его вроде бы видели и после 47-го. Так вот, подчеркнул Миллер, - я был одним из тех, кто не только видел Валленберга, но и разговаривал с ним спустя шесть лет после нашей первой встречи в Печоре, т. е. в пятьдесят третьем. Произошло это в начале августа в пересылке, в поселке Циммермановка на Амуре.

Я уже был расконвоирован. С мучительным нетерпением ждал освобождения. Считал дни, часы и боялся, что вдруг что-то изменится и я останусь в лагере. Как-то ко мне подо-

шел заключенный и спрашивал, узнаю ли я его. Я посмотрел пристальнее и сказал, что не могу припомнить. Тогда он говорит: "Помнишь, в лагере в Печоре ты мне дал горбушку. Меня зовут Рауль Валленберг". Не имя, а упоминание о горбушке воскресило в памяти ту встречу в лагерном бараке. Изменился он за эти шесть лет до неузнаваемости. Поседел. Волосы поредели. Глаза воспалены. На деснах кровь, многих зубов не доставало. Цинга свирепствовала во всех северных лагерях. Я тоже не избежал ее, но не в такой степени. Лечились в основном отваром хвоя. Головка лука или чеснока - на вес золота. Еще бросился в глаза шрам за ухом у Валленберга. Услышав, что я освобождаюсь, он вдруг разоткровенничался. Я узнал, что он по национальности швед. В военные годы был на дипломатической работе при шведском посольстве в Будапеште. В сорок пятом, когда туда вошли наши войска, советские спецслужбы его арестовали. Привезли в Москву, на Лубянку. Питками старались вырвать признание в шпионской деятельности в пользу немцев. Валленбергу как шведскому дипломату действительно приходилось иметь дело с немецкими оккупационными властями, но с их разведкой, как он утверждал, связан не был. По-видимому, чем-то он был очень опасен для советских властей...

Удивительное совпадение. Будапешт стал для Валленберга последним местом его дипломатической службы и его свободы. Для Миллера Венгрия тоже являлась последней географической точкой, где он закончил войну с Германией.

В Циммермановке мы с Валленбергом беседовали несколько раз до моего отъезда в Хабаровск, - вспоминал Миллер. - Прощаясь, он задержал мою руку в своей и сказал: "Если тебе, Исаак, удастся - передай, пожалуйста, обо мне любому представителю Запада". Он прибавил: "Мне живым отсюда не выбраться". И закончил: "Из ада возвращаются не все".

Исаак Миллер, припомнив еще какую-нибудь деталь его общения с Валленбергом, спешил сообщить об этом мне по телефону.

Валленберг, - обрадованно сказал однажды Исаак, - хорошо рисовал. В Циммермановке в нескольких местах висели его плакаты на лагерные темы. Конечно, по заказу начальства. Наверное, это внесило какую-то живую струйку в мутную жизнь.

Здесь, в Израиле, - понтересовался я, - вы пробовали до выступления по радио РЭКА поделиться своими воспоминаниями о встречах с Валленбергом?

О Валленберге мне напомнила статья в одной из израильских русскоязычных газет. В ней, в частности, говорилось о том, что Рауль Валленберг, работав дипломатом при шведском посольстве в Будапеште, сумел спасти от гибели в гитлеровских лагерях смерти свыше тридцати тысяч венгерских евреев.

Циммермановке не говорил об этом, - продолжал в Тель-Авиве, в редакции одной из русских газет. Там почему-то не проявили особого интереса. А может быть, не поверили, дескать, мало ли что можно наговорить. Ведь никаких документов у меня нет: ни фотографий, ни автографов.

Не думаю, что у Софьи Раагона, Шахноура того, что сохранил память и в богдыхах были еще и буклет том в сталинских ко

Условно
онлайн
опле
спор
пот
за
нсе
чес
оро
тук
бук
кон
ке-ч
не-с
хне
дте
тис
све
хит
оке
Мст
Хад
до
пу
де
пш
ко
ст
но
Ом
с
де
не
Р
с
Т

Виктор ФИЛИППОВ, «Известия»

По словам автора, этот Кон- н
итяк в середине 70-х годов т
казывал ему рисунок чернила- б

— Как поведут этих несчастных на работу, мимо наших изб, так нельзя окошко открыть, чтобы кусочек им подать. — вспа-

Я даже высказал по этому поводу удивление, на что Алек-

Я прошу откликнуться
и тех узников, которые
написали, в «Известиях»
были тайны и интриги.
УЛАГА — о Рауле
в том числе — под
родную почву, на
да готов вырасти

Марат ЗУБКО, «Известия»

Напомню, что вопрос о том, когда в советских застенках умер Рауль Валленберг, является одним из основных в деле этого шведского дипломата. Правительство Швеции направило его в Венгriu в 1944 году для спасения евреев. В Вудапеште его и арестовали. Власти СССР, поначалу заявлявшие, что и слышать не слышали о Валленберге, в 1957 году все же признали: в архивах тюрьмы на

Государственная криминально-техническая лаборатория Швеции установила, что заключение о копчине диплома соответствует, по черку А. Смольцова на других документах, в том числе более раннего периода. Проведенный анализ показал, что это заклю-

И все же оба эксперта при-
нимают к осторожности в отно-
шении документа, потому что в
бывшем Советском Союзе вся-
кое могло быть. Обнаружились
следы в стенах ЦК КПСС после
утра 1991 года целая секрет-
ная лаборатория по изготовле-
нию фальшивых советских

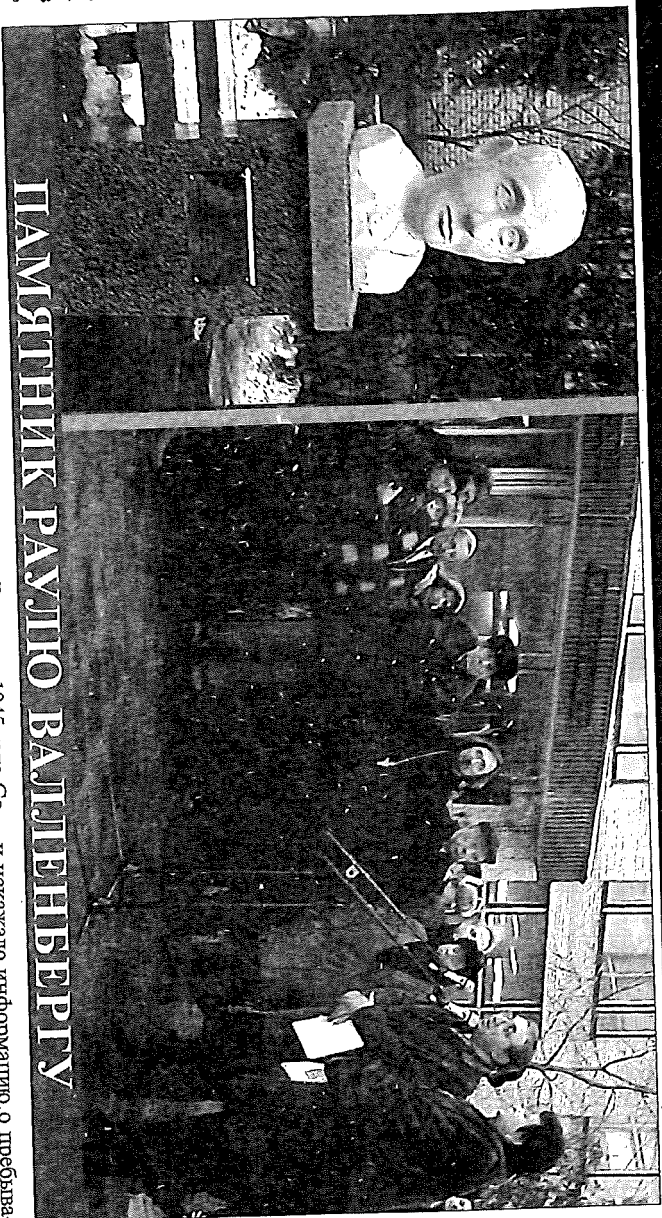
«Ставить под сомнение наш доклад — это не тот путь, который поможет разгадать обстоятельства смерти Рауля Валленберга», — говорит Нильс Онгстрём.

ХЕЛЬСИНКИ

18 января 2001 года во дворе библиотеки иностранной литературы им. Румолино (Москва, ул. Николоямская, 1) был открыт памятник Раулю Валленбергу (скульптор Джон Пьетро Кудино). Это — дань его мужеству и важный шаг на пути нашего признания. В январе 1945 года, 56 лет назавис, Валленберг дипломат Р. Валленберг оказался в руках советских властей.

Рауль Густав Валленберг (1912—1947?) — представитель известнейшей шведской фамилии, давшей стране не одно поколение ведущих банкиров, дипломатов и государственных деятелей. Изучал архитектуру в США, затем стал бизнесменом, работал в Южной Африке, Палестине, много ездил по Европе и, в частности, неоднократно посещал Венгрию. Во время Второй мировой войны Американский совет по делам беженцев, чей задачей было спасать евреев от нацистских преследований, направил Рауля Валленберга в Венгрию, в то время оккупированную немцами, начать спасательную операцию.

Летом 1944 года Валленберг прибыл в Будапешт в качестве секретаря шведского дипломатического представительства. Усилил по спасению евреев предпринимались будапештскими представителями нейтральных стран и ранее, но именно Валленберг придал им размах масштабной гуманитарной акции. Он

ПАМЯТНИК РАУЛЮ ВАЛЛЕНБЕРГУ

стал выдавать в больших количествах шведские охранные паспорта, ареновал здания для так называемых шведских домов, где евреи могли найти убежище, помогал им защищаться от немецких и венгерских нацистов. За несколько месяцев — с июля 1944 года по январь 1945 года — Рауль Валленберг сумел спасти десятки

тысяч евреев. В январе 1945 года Советская Армия заняла восточную часть Будапешта.

17 января Рауль Валленберг выехал из города в сопровождении советского эскорта и не вернулся. Он был доставлен в Москву и заключен в Лубянскую тюрьму. Советское правительство длительное время скрывало

и искажало информацию о пребывании Рауля Валленберга в СССР. Только в 1957-м руководство СССР официально признало, что Валленберг насильственно удерживался в СССР, содержался в тюрьмах госбезопасности, где, как утверждалось, он и умер 17 июля 1947 года от болезни сердца, а его тело кремировано без вскрытия.

В октябре 1989 года представители семейства Валленбергов и община Валленберга были припущены в Москву и им были переданы вещи, которые принадлежали Раулю. Осенью 1991-го начала работу советско-шведская комиссия по установлению судьбы Валленберга, но, к сожалению, записка Рауля Валленберга перекочевала в XXI век.

Было изучено множество архивных материалов, но неопровержимых документов, подтверждающих, подтверждающих, что Валленберг был жив после той даты, которую советское правительство обозначило в качестве дня его смерти, найти не удалось. С другой стороны, не найдены и документы, которые бы позволили отвести на другие ключевые вопросы: «Что произошло 17 июля 1947 года? Если Рауль Валленберг тогда умер, то как это произошло? Если Рауль Валленберг был казнен, то кто привнес репение? <...> Если он был изолирован, где находились документы об этом?»

(Из отчета шведской стороны.)
На пресс-конференции в 2001 году российская и шведская стороны Комиссии представили свои отчеты. Шведская сторона констатирует: «Таким образом, многие важные вопросы остаются без ответа и дело Валленберга не может быть закрыто».

Bilagor förvaras i serie F1b

Hej, Hans Gunnar Adén!

Fråga Raoul Wallenberg

EC

INK. UTRIKESDEP.		
D.Nr. 06/56260		
2006-11-16		
AVD.	GR.	MÅL
P	2	Eu'

Här kommer min rapport om genomgången av de 173 RWP intervjuerna. Arbetet var långsamt och krävande men rapporten blir användbar för vidareforskning i de ungerska arkiven i Budapest.

Den 12 november åker jag för tredje gången i år till Budapest för att forska efter Raoul Wallenbergs spår i arkiven i Budapest. Jag har arbetat sammanlagt 7 arbetsveckor med detta uppdrag hittills. Jag har hittat en hel del material på säkerhetstjänstens arkiv (ABTL) och ännu mer på det ungerska Riksarkivet (MOL). Speciellt mycket finns på Riksarkivet, även om tiden efter 1945, när den ungerska regeringen försökte få lite klarhet i frågan om Raoul Wallenbergs försvinnande. Korrespondensen mellan den ungerska legationen i Stockholm och inrikesministeriet i Budapest var ganska intensiv i den frågan enda fram till 1949.

Hoppas på ytterligare fynd vid den här kommande resan också. Efter rapportskrivningen - som blir klar runt mitten av december - tar pengarna slut.

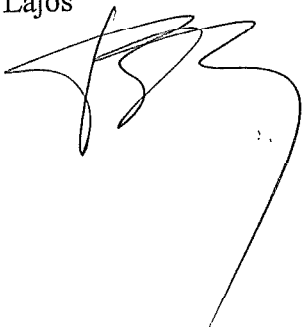
Arbetet är dock långtifrån klart och minst fyra viktiga arkiv bör vidare undersökas: Budapests stadsarkiv, Nationalbiblioteket Széchenyis arkiv, Szabo Erwin bibliotekets arkiv och en genomgång av ungerska utlänningsmyndighetens (KEOKH) och inrikesministeriets arkiv på Riksarkivet.

Jag kommer att söka ytterligare bidrag för att genomföra detta arbete under våren 2007.

Med vänlig hälsning,

Ljungby, 2006-10-30

Attila Lajos

2013-07-17

aa. / Jh

Bilaga förvaras
i serien

SVERIGES AMBASSAD

HH är pensionär
publik Hans Gunnar Adén
KSA
2006-09-15 f.es. vid utskick av o.p.
HHP

BUDAPEST

Harald Hamrin, UD-EC
cc Cecilia Björner, UrIU

Ambassadören

KSA
aa / UGA
2007.01.24

EC

INK. UTRIKESDEP.		
D.Nr. 06/53927		
2006 -11- 0 6		
AVD. p	GR. 2	MAL EU

Möte med Jonathan Brent, Yale University Press, angående Raoul Wallenberg

Broder,

Tillsammans med Berglund hade jag i dag ett samtal med Jonathan Brent, Associate Director / Editorial Director vid Yale University Press, om Raoul Wallenberg.

Brent har bland annat lett publikationsserien *Annals of Communism* vid YUP. Genom denna forskning har han kommit att intressera sig för fallet Wallenberg.

Brent sade sig överväga ett eget bokprojekt om Wallenberg – fokuserat på dennes aktiviteter i Budapest snarare än tiden därefter. Han intresserade sig inte minst för olika spekulationer om Wallenbergs "agentroll".

Från ambassadens sida redogjorde jag för den svenska synen på fallet Wallenberg. Jag påpekade att Wilhelm Agrells nyutkomna bok om dåtidens underrättelsemiljö och Wallenbergs koppling till WRB (och därmed indirekt till OSS) inte kommer till någon avgörande slutsats i denna fråga.

Brent berättade vidare att han under sina besök i Moskva haft kontakt med flera personer som bekräftat existensen av en "Kutuzov-akt" i KGB:s arkiv, vilken dock avlägsnats därifrån någon gång under Gorbatsjov-eran. Akten behandlade en rysk agent i Budapest, Kutuzov-Tolstoy, som anlätades av svenska legationen. Rapporterna skulle enligt Brents sagesmän innehålla nyckeln till varför Moskva beslutade att arrestera Wallenberg.

Postadress:
1027 Budapest
Kapás utca 6-12
UNGARN

Besöksadress:
Kapás utca 6-12

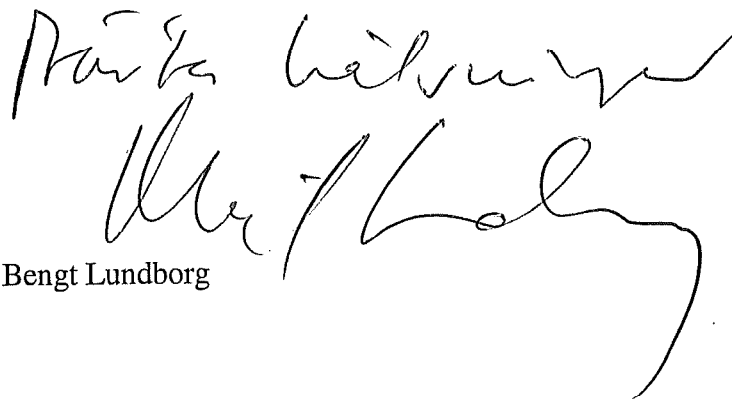
Telefon:
+36 1 460 6020

Telefax:
+36 1 460 6021

E-post:
ambassaden.budapest@foreign.ministry.se

2006-09-15

Jag lovade att vidarebefordra kontaktuppgifter till dig, Jan Lundvik och Wilhelm Agrell, och gav också ett exemplar av den svensk-ryska arbetsgruppens slutrapport på engelska till Brent.

Bengt Lundborg

SB 2006/12163

INK. UTRIKESDEP.		
DNR 2006/59962		
2006-12-08		
Avd. P	Gf 2	Mål EU

FRÅGA TILL STATSRAÐ

2006-12-06

MK

Från
kammarkansliet
2006-12-07

Till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

2006-12-07
Överlämnas till
Inrikesdeparte-
mentet enl.
O-k med hon
Nilsson.
Christina Wenke, SB

2006/07:302 Svensk minnesdag för Raoul Wallenberg

I Sverige uppmärksammar vi sällan svenska medborgare som i världen utträttat extraordinära insatser för mänskligheten. En sådan är Raoul Wallenberg, som i egenskap av svensk diplomat i Budapest under slutet av andra världskriget räddade uppemot 100 000 ungerska judar undan Förintelsen genom att utfärda tillfälliga svenska pass. Han arresterades senare av sovjetiska styrkor och placerades i det ökända Lubjanka-fängelset och omständigheterna kring hans död är fortfarande oklar.

Till skillnad från flera andra länder hyllas Wallenberg inte nämnvärt i Sverige. Den 5 oktober 1981 blev Raoul Wallenberg hedersmedborgare i USA, vilket enbart den brittiske premiärministern Winston Churchill blivit utsedd till före Wallenberg. I USA uppmärksammas i många delstater därför den 5 oktober som officiell minnesdag för Wallenberg. Dagen ses symbolisera ett exceptionellt hjältemod och humanistiska principer som Wallenberg personifierade. Minnesdagar finns även i Kanada och Argentina.
Avser statsminister Fredrik Reinfeldt verka för att upprätta en svensk minnesdag för Raoul Wallenberg?

06/12/13
Fr. berr. av
utrikesmin./Kps

.....
Birgitta Ohlsson (fp)

Överlämnas enligt uppdrag

Per Persson

REGERINGSKÄNSLIET

2006/60817

P 2 Eu¹

Utrikesdepartementet
Utrikesministern

Till riksdagen

MN-4

Svar på fråga 2006/07:302 av Birgitta Ohlsson (fp) Svensk minnesdag för Raoul Wallenberg

Birgitta Ohlsson har frågat statsministern om han avser verka för att upprätta en svensk minnesdag för Raoul Wallenberg.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på frågan.

Liksom Birgitta Ohlsson hyser jag stor beundran och respekt för Raoul Wallenberg och hans insatser.

För sitt hjältemod har Raoul Wallenberg hedrats i Sverige och internationellt. Han har utnämnts till hedersmedborgare i USA, Kanada och Israel. Universitet, forskningsinstitut, skolor, gator och torg på många platser i världen har uppkallats efter Raoul Wallenberg.

I den svenska almanackan förekommer inte officiella dagar för att hedra eller minnas enskilda personligheter. Förutom religiösa och andra officiella helgdagar, markeras där kungliga bemärkelsedagar, liksom bemärkelsedagar av internationell karaktär - exempelvis FN-dagen, Europadagen, Internationella kvinnodagen och Förintelsens minnesdag.

Regeringen fattar däremot inte beslut om minnesdagar för enskilda personer - hur betydelsefulla dessa personer och deras insatser än må vara, som i fallet Raoul Wallenberg. Men jag ser mer än gärna att enskilda initiativ tas för att anordna en minnesdag och där skulle företrädare för regeringen kunna medverka.

Stockholm den 13 december 2006

Carl Bildt

exp. 13/12-06/4p